

VERSLAG van de hybride vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water Op 23 november 2022

Voorzitter:

Mevrouw mr. S.F. van Ulzen

Namens GS aanwezig: de heer ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), de heer drs. R. Strijk (gedeputeerde), de heer R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), mevrouw drs. W.R.C. Sterk (gedeputeerde)

Aanwezig: mevrouw T. de Boer (GroenLinks), mevrouw W. de Boer-Leijnsma, mevrouw E. Broere-Kaal (BVNL), mevrouw F. Demir (DENK), mevrouw M. van Elteren (GroenLinks), mevrouw J. van Gilse (VVD), mevrouw N. Haan-Mourik (ChristenUnie), de heer H. de Harder (ChristenUnie), mevrouw M. Hoek (50PLUS), mevrouw T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mevrouw A. Krijgsman (PvdA), mevrouw Lejeune-Koster (PvdA), mevrouw H. Rikkoert (ChristenUnie), de heer A. Schie (VVD), de heer W. van der Steeg (PvdD), mevrouw M. Stegenga (CDA), mevrouw D. van Ulzen (VVD), mevrouw M. De Widt (D66), de heer Essabiri (DENK)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

De heer N. Nellestijn (commissiesecretaris), de heer drs. F.H.M. Kools (commissiegriffier), mevrouw K. Boesten (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering en heet de aanwezigen en degenen die via Teams deelnemen of meeluisteren welkom. Er is een volle agenda. Iedere fractie krijgt 9 minuten spreektijd en het college 39 minuten. Er is enige uitloop van de vergadering mogelijk, maar gedeputeerde Sterk laat weten de vergadering tijdig te moeten verlaten in verband met een andere verplichting. De interrupties en toelichtingen tellen mee voor de spreektijd. Mevrouw Van Veen (D66) heeft zich afgemeld en de heer Van der Steeg (PvdD) komt iets later.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter meldt dat er negen bespreekpunten zijn. De heer Van der Steeg heeft zijn opwaardering voor de Waterrapportage ingetrokken. De heer Hazeleger stelt voor om de stukken van gedeputeerde Sterk naar voren te halen. De voorzitter geeft aan dat over volgorde is nagedacht en dat het niet mogelijk is hiervan af te wijken.

3. Mededelingen

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom heeft een mededeling over de woondeals. Op basis van het bod dat is uitgebracht, is de provincie op dit moment volop in gesprek over deze deals. Daarbij wordt met de gemeenten en de corporaties bekeken hoe men tempo kan maken. De provincie wil hier met het Rijk en het ministerie van BZK scherpe afspraken over maken. De minister heeft gezegd dat dit wat hem betreft ook in februari afgerond mag worden maar hier zit behoorlijke druk op. De gedeputeerde zal PS op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Sterk.

Gedeputeerde Sterk heeft vier mededelingen:

- De spreker heeft een rectificatie n.a.v. een vraag van de heer Dinklo van JA21. Zij heeft in de commissie van 12 oktober jl. aangegeven dat geen van de 22 soorten die toegevoegd zijn aan de Unielijst van invasieve exoten voorkomen in de provincie Utrecht. Het antwoord had moeten zijn dat deze 22 soorten niet in Utrecht voorkomen, of hier niet problematisch zijn. Volgens de meest recente informatie komen 4 van de 22 soorten van de uitgebreide Unielijst voor in Nederland. Het gaat hierbij om de zwarte dwergmeerval, de boomwurger, de Afghaanse duizendknoop en watersla. Van deze soorten verwacht GS geen hoge aanvullende bestrijdingskosten omdat zij in Utrecht niet voorkomen. De zwarte dwergmeerval en de boomwurger zijn in ons klimaat niet problematisch. De Afghaanse duizendknoop en de watersla kunnen meegenomen worden in de bestrijding van andere exoten.
- De gunning van de Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKK): Op 31 augustus heeft zij laten weten dat er een nieuwe uitvraag is gedaan voor de uitwerking van de WKK nadat een eerdere uitvraag geen inschrijvers had opgeleverd. Gelukkig heeft deze nieuwe aanvraag wel drie inschrijvingen opgeleverd waaruit een opdrachtnemer is geselecteerd. Daarmee is inmiddels een contract afgesloten.

- De afgelopen PS heeft de gedeputeerde gesproken over een bedrijfsbezoek vanuit GS bij een boer. Zij meldt dat deze boer niet met de gebiedsprocessen mee wil doen en zich op het standpunt stelt van het Stikstofcollectief. Het spijt haar als zij die indruk heeft gewekt dat hij wel meedoet.
- Aankomende vrijdag volgen er twee brieven van het Rijk: Een brief over het NPLG en een over vergunningen. Daarnaast komt er nog een brief over het bodem- en watersturend beleid. Het college zal deze brieven delen zodra ze beschikbaar zijn. In de vergadering van 6 december zullen GS een Statenbrief vaststellen met de duiding van de brieven uit Den Haag.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen heeft een aantal mededelingen. Allereerst heeft hij twee mededelingen over trajecten waar de provincie vanuit het omgevingsgericht werken bij betrokken is:

- De gemeente Woerden is begonnen met de verkenning van een toekomstperspectief voor de Harmelerwaard. Hij heeft hierover een memo doen toekomen. Dit staat op de agenda. Op 6 december is de commissie uitgenodigd voor een eerste brede participatiebijeenkomst in het kader van deze studie. Hierbij zal integraal nagedacht worden over de toekomst van dit gebied. Statenleden zijn hier uitgenodigd.
- De gemeente is druk bezig met de uitwerking van het bestemmingsplan voor de Vinkeveense Plassen. Een belangrijk mijlpaal voor de gemeente is het recent opgestelde voorontwerp bestemmingsplan. Het doel hiervan is een duurzame toekomst voor het plassegebied en het behoud van het waardevolle legakkerlandschap. De legakkers dragen bij aan de natuurwaarde in het gebied en zijn voor de recreatie van belang. Het behouden van de legakkers vraagt om beheer, en uiteindelijk is hier een gedeeltelijke legalisatie van bestaande bebouwing voor nodig om tot afspraken te komen. De versterking van de natuur moet daarmee hand in hand gaan, volgens de meerwaardebenadering. Zonder dat laatste kan de provincie niet akkoord gaan met het bestemmingsplan. De gemeente heeft goede stappen gezet met de natuurkant. Er is bij Het Meertje aan de zuidwestkant van het gebied grond gevonden voor mogelijke compensatie. Over een aantal punten is de provincie nog in gesprek met de gemeente omdat aanvulling van het plan noodzakelijk is. Er wordt intensief gesproken met de gemeente. Afhankelijk van de laatste onderzoeken en de reacties op het ontwerpbestemmingsplan hoopt de gemeente het ontwerpbestemmingsplan eind januari ter inzage te leggen. Hierbij houdt de gedeputeerde enige slag om de arm omdat er nog veel uitgewerkt moet worden, al is dat aan de gemeente. Hij wil in januari in een informatiesessie PS uitgebreid bijpraten op dit dossier. Gezien de complexiteit is het prettig om tijdig bij te praten voordat het ontwerp ter inzage gaat. Spreker vraagt of er interesse is voor een informatiesessie over de Vinkeveense Plassen.

De voorzitter constateert dat er voldoende interesse is.

Gedeputeerde Van Essen vervolgt zijn mededelingen:

- De gedeputeerde heeft de commissie al eerder geïnformeerd over de uitbreidingen bij zorginstellingen Amerpoort en Sherpa in de bossen bij Baarn. Met name bij Amerpoort raakt dit aan het NNN. Om kwalitatieve zorg te kunnen blijven leveren is een uitbreiding van faciliteiten noodzakelijk, maar begin dit jaar was het plan strijdig met de provinciale verordening. Het gaat hierbij met name over de meerwaardebenadering omdat het ontwikkelingen betreft in het NNN. Het plan is de afgelopen tijd in overleg met de provincie grondig aangepast en enorm verbeterd zodat de aanpassing van het NNN zoveel mogelijk beperkt en goed gecompenseerd wordt, zowel naar oppervlakte, kwaliteit en samenhang van het NNN. Dit heeft tot een plan geleid waar GS mee kan instemmen. De gemeente is geïnformeerd dat het plan voldoet aan de provinciale verordening.
- Bij het Henschotermeer is de bescherming van de natuurwaarde een issue dat speelt. De initiatiefnemer Mooi Weer heeft, in tegenstelling tot wat hij eerder van plan was, besloten geen ontwikkelingen meer in het NNN voor te stellen. Aandachtspunt blijft de verplaatsing van de YMCA waar de initiatiefnemer de meerwaardebenadering voor wil toepassen. Er is nog geen overeenstemming, maar het dossier van Henschotermeer zal later weer in de commissie BEM terugkomen onder portefeuillehouder Van Muilekom.
- Bij de Noord IJsseldijk bij IJsselstein heeft het college een intentieovereenkomst met B&W van de gemeente IJsselstein en betrokken woningcorporaties gesloten voor de mogelijke realisatie van 100 flexwoningen in IJsselstein-Noord. De gemeenten kampen met een groot huisvestingsprobleem en hebben de provincie gevraagd om een optie voor tijdelijk wonen buiten het stedelijk gebied te onderzoeken. Er wordt bekeken of we hier via pilots ervaring mee kunnen opdoen. De pilot bij IJsselstein-Noord is de eerste van een beperkt aantal pilots die moeten gaan uitwijzen of dit kan bijdragen aan het acute woningtekort van sociale huurwoningen. Hierbij gelden als aandachtspunten dat de ontwikkeling niet onevenredig de kwaliteit van het buitengebied aantast, dat de gemeenten blijvend blijven inzetten op binnenstedelijke woningbouw en dat de tijdelijkheid goed geborgd wordt. Er is nog geen definitief besluit genomen over deze locatie, maar omdat de vervolgonderzoeken tijd en geld kosten is besloten om alvast de intentie met elkaar vast te leggen. De komende tijd wordt met de omgeving het gesprek aangegaan. Nu de uitkomsten van de onderzoeken positief zijn zal het college

een ontheffing aan de gemeente verlenen. Hierover wordt PS te zijner tijd met een Statenbrief geïnformeerd. De aanpak en locatie zijn opgenomen in de provinciale aanpak (het provinciale actieplan voor flexwonen en de reguliere flexwoningen). Dit is de eerste pilot van een beperkt aantal pilots waarin men dit gaat beproeven.

Mevrouw Hoek hoorde vanochtend op de radio bijna hetzelfde verhaal. Zij hoorde ook dat de pilot voor zeven weken is en vraagt of wordt vastgelegd wat er daarna met de woningen gaat gebeuren, zodat het niet vanzelfsprekend is dat hier een vervolg op vervolg komt en de omwonenden hier uiteindelijk tien jaar op uit moeten kijken.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat mevrouw Hoek het heeft over een andere casus. De casus waar hij het over heeft is tijdelijk en gaat over maximaal 15 jaar. Daar wordt een harde afspraak over gemaakt. De intentie van de gemeente is ook dat daarna de woningbouw niet blijft.

Mevrouw Hoek heeft echt gehoord dat er in IJsselstein 100 flexwoningen gaan komen. Zij vraagt of de gedeputeerde of de radio verkeerd geïnformeerd zijn en of er nog een ander project is met 100 flexwoningen voor 7 weken in IJsselstein.

Gedeputeerde Van Muilekom legt uit dat afgelopen week een regiodeal flexwoningen ingediend. Dit gaat over 1500 flexwoningen in zes gemeenten in de provincie. Bij de ene gaat het om 5 jaar, bij de andere om 10 jaar. Bij elke locatie ziet men dat voor de exploitatie van de flexwoningen meerdere jaren zijn. Het zijn in principe tijdelijke woningen die verplaatst kunnen worden. De provincie bekijkt of de woningen een tweede leven kunnen krijgen op een andere locatie (en misschien zelfs in een andere gemeente) zodat men op die manier een soort uitwisseling krijgt.

Mevrouw Koelewijn merkt op dat hier 15 jaar wordt genoemd terwijl in de verordening staat dat er een termijn van 5 jaar is wanneer het om flexbouwen gaat. Zij vraagt hier een reactie op.

De voorzitter adviseert om hier meer tijd voor te nemen omdat zaken door elkaar lijken te lopen.

Gedeputeerde Van Essen legt uit dat de casus die hij benoemde een pilotlocatie is, omdat die niet past in de huidige verordening en waar hij ontheffing op de verordening voor gaat verlenen. Hier is eerder een Statenbrief over gedeeld. Op maximaal drie locaties buiten het stedelijk gebied wordt bekeken of hier een tijdelijke woonfunctie gevonden kan worden. Hier is behoefte aan bij de gemeenten in de hoop dat flexwoningen een oplossing kunnen bieden. Via deze pilots wil de provincie bekijken of men dit goed kan borgen en hier goede afspraken over kan maken. Het wijkt in die zin af van onze verordening. De conclusie uit de pilot kan zijn dat dit niet een wenselijk pad is.

Mevrouw Keller merkt op dat bij het Henschotermeer geen verblijfsrecreatie meer komt. De YMCA gaat een eigen aanvraag doen die al bij de gemeente Woudenberg ligt. Zij vraagt in hoeverre de provincie hier nog bemoeienis mee heeft aangezien men het dan weer wel over verblijfsrecreatie gaat hebben.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat dit een ontwikkeling is in het NNN die van onze verordening niet mag, tenzij de meerwaardebenadering toegepast en onderbouwd kan worden. Hier is met de ontwikkelaar daar nog niet over uit en de provincie heeft hier zeker betrokkenheid bij.

4. Ingekomen stukken RGW

De voorzitter meldt dat er een paar vragen zijn ontvangen, onder andere over Leersum, waarover GS om een reactie is gevraagd. Deze reactie is nog niet binnen. Zodra die binnen is, wordt die gedeeld met de commissie.

5. Verslag van Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

De voorzitter meldt dat de opmerkingen in het verslag van 12 oktober zijn verwerkt. De juiste versies zitten nu in het SIS. Het verslag wordt hiermee vastgesteld.

6. Termijnagenda en lijst moties RGW

De voorzitter geeft het woord aan de griffier.

De heer Kools meldt dat er een aanbod is vanuit gedeputeerde Sterk voor twee infosessies op 11 januari. De eerste infosessie gaat over het provinciaal gebiedsprogramma, met onder andere stikstof. Hij vraagt of hier belangstelling voor is. Er blijkt voldoende belangstelling. Op dezelfde dag is er een infosessie over de afhandeling van faunaschade door ganzen, naar aanleiding van de inspreker van de vorige commissievergadering. Vorige week heeft een aantal commissieleden om tafel gezeten met een ambtelijke afvaardiging om daarvoor ideeën en wensen te formuleren. Hij vraagt of hiervoor belangstelling is.

Mevrouw Van Gilse vraagt of het bekend is in hoeverre dit in detail georganiseerd gaat worden en vraagt of het hierbij om de afhandeling gaat of over het beleid.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat het vooral gaat over de techniek van de aanpak naar aanleiding van hetgeen eerder is uitgewisseld. GS komt nog met een visie over het ganzenbeleid waarbij dieper wordt ingegaan op hetgeen in de planning staat. Er zal nog bekeken worden in hoeverre dit iets breder kan worden getrokken.

De heer Van der Steeg heeft de voorkeur om dit iets breder te trekken. Bij de kleine sessie werd aangegeven dat de prikkel tot preventieve maatregelen min of meer afwezig is. Hij had graag dat dit aspect meegenomen kon worden.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat GS hiernaar zal kijken. De provincie is bezig om het ganzenbeleid te herijken maar is nog niet zover dat hier op 11 januari een heel verhaal over kan worden gehouden. In alle breedte zal dit dus nog niet getrokken kunnen worden.

De heer Van der Steeg bedankt hiervoor en herinnert aan een motie uit 2011 waarin dit ook al gevraagd is. Hij vindt het en beetje flauw om dit onderwerp nu weer te parkeren.

Er is voldoende belangstelling voor de infosessie op 11 januari en die zal ingepland worden.

De heer De Heer wil naar aanleiding van de watterapportage nog een infosessie voorstellen. Een aantal fracties willen dolgraag weten hoe de stand van zaken is in het kader van het behalen van de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). Toen hij daarom vroeg werd hij verwezen naar de Dag van de Utrechtse Kwaliteit maar de KRW is op die dag niet aan bod geweest. Er is een verslag ontvangen naar aanleiding van het rondje langs de dijkgraven maar dat is zo summier dat hij hier graag meer van wil weten. Hij vraagt of men samen met de waterschapbestuurders alsnog een infosessie kan krijgen over de stand van zaken rondom het behalen van de doelen Kaderrichtlijn Water.

De voorzitter geeft aan dat deze vraag bekend is en geeft gedeputeerde Sterk het woord.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat er op dit moment nog niet zo veel te melden is. Zij stelt voor om in het begin van de nieuwe Statenperiode een informatieve sessie te doen over de werking van de KRW, wat er van de provincie wordt gevraagd en waar de bal ligt, zodat de Staten goed worden geïnformeerd.

Mevrouw Hoek meldt dat zij vanochtend in de Financiële Auditcommissie (FAC) een vraag heeft gesteld over water waarbij haar werd geadviseerd om deze vraag vanmiddag te stellen. De vraag gaat over drinkwaterbronnen.

De voorzitter antwoordt dat een korte vraag kan worden gesteld.

Mevrouw Hoek vraagt naar de stand van zaken van drinkwaterbronnen aangezien afgelopen zomer naar voren is gekomen hoe zorgelijk de situatie is omdat het grondwaterniveau daalt. Zij vraagt wat de provincie gaat doen om te borgen dat de drinkwaterbronnen beschermd worden.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat het klopt dat deze vraag in deze commissie op deze tafel moet liggen. De vraag overvalt haar en zij adviseert om de vraag schriftelijk te stellen zodat zij met een schriftelijk antwoord kan komen.

De voorzitter constateert dat de vraag eigenlijk thuishoorde bij agendapunt 7 (de rondvraag). Zij geeft het woord aan mevrouw De Widt over de termijnagenda.

Mevrouw De Widt meldt dat op pagina 5 van de Termijnagenda de afspraak staat dat de gedeputeerde in kwartaal 4 met de commissie in gesprek gaat over de Landbouwvisie, ook vanwege eventuele aanpassingen met het oog op het Gemeenschappelijk Europees Landbouwbeleid (GLB) en het Nationaal Strategisch Plan, waarin Nederland het GLB op voor zijn grondgebied uitwerkt. Zij zou het grote kader graag een keer expliciet aan de orde willen stellen en vraagt wanneer dit gaat gebeuren.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat er nog geen nieuwe landbouwvisie is. Hier gaat men de komende tijd mee aan de slag. Er is pas sinds kort helderheid over wat het beleid vanuit Europa wordt; en vanuit het Nationaal Strategisch Plan als het gaat om bijvoorbeeld de eco-regelingen. Spreken over Landbouwvisie is daarom ingewikkeld maar zij kan wel kijken of zij kan rapporteren wat er op dit moment vanuit Brussel is gekomen en of dit medebepalend is voor wat men in de provincie kan. Zij weet echter niet of dit recht doet aan de vraag.

Mevrouw De Widt vindt dit een mooie eerste stap. Zij snapt dat een nieuwe Utrechtse Landbouwwisje meer tijd kost. Zij wil graag meer zicht op het Europese kader.

7. Rondvraag

De voorzitter heeft geen rondvragen ontvangen.

8. [SV Slotwijziging 2022](#)

De voorzitter meldt dat er geen technische vragen zijn gesteld. Zij geeft de fracties de gelegenheid om hun politieke vragen te stellen.

Mevrouw Van Gilse geeft aan dat men dit jaar, zoals verwacht, weer een enorme onderbesteding ziet op het gebied van natuurrealisatie en het stikstofbeleid. Met deze Slotwijziging wordt dit gecorrigeerd. De VVD is blij dat in de begroting van volgend jaar is geluisterd en dat er, onder andere op het gebied van natuurrealisatie, gekozen is voor realistische doelen. Zij vraagt de gedeputeerde of dit betekent dat PS volgend jaar in de slotwijziging geen bijstelling in deze orde van grootte hoeft te verwachten.

De heer Hazeleger meldt wederom veel onderbesteding te zien. Er is bijvoorbeeld € 4 miljoen minder voor het NNN. Hier en daar mist de SGP-fractie een toelichting en hij zal hier technisch nog op terugkomen. Een voorbeeld is dat de begroote last van AVP duurzame landbouw in 2022 naar beneden werd bijgesteld met € 1,1 miljoen. Er wordt een paar posten bij genoemd maar niet uitgelegd waarom dit bedrag lager uitvalt. Dit soort voorbeelden komt de SGP meer tegen en hij zal dit bij de andere commissies nog aanhalen.

De andere fracties hebben geen bijdrage.

Gedeputeerde Sterk vindt het fijn dat de VVD in kan stemmen met de aangepaste planning van de gelden voor het NNN. Zij hoopt dat men dit volgend jaar kan realiseren. De provincie staat aan de vooravond van de gebiedsprocessen en zij hoopt dat men hierin op het punt van de natuur slagen kan maken want dat is hard nodig. De resultaten zullen wel afhankelijk zijn van de dynamische context waarbinnen men momenteel moet opereren.

De voorzitter meldt dat er qua debatsoort geen conclusie nodig is omdat dit punt in verschillende commissies wordt besproken.

9. [SB Regio Deal Gezonde mensen in een Groene en Gezonde Leefomgeving](#)

De voorzitter meldt dat de Statenbrief is opgewaarderd door de heer Schipper die dit zal toelichten.

De heer Schipper meldt dat er € 30 miljoen van het Rijk wordt gevraagd en € 30 miljoen aan cofinanciering uit de provincie voor een regiodeal waarvan hij nog nooit had gehoord, met het nobele doel om de gezondheidsverschillen te verkleinen door "samen met inwoners en andere partijen op een interactieve en innovatieve manier tot slimme oplossingen te komen voor meervoudig ruimtegebruik". Men gebruikt de kennis in de regio op het gebied van digital twinning en virtual reality, citeert hij. Hiervan is een heus projectboek van 52 bladzijden. Toen hij dit las vroeg hij zich af waar dit over ging. Er staat: "Delen van kennis en leren door monitoring en doorontwikkeling van methoden en instrumenten via de DKHDSL en de HHU". Tijdens het lezen had de spreker geen idee waar deze afkortingen voor staan. Binnen de regio Utrecht werken triple Helixpartijen nauw samen met ngo's en inwoners. Spreker vraagt wat dit is.

Dan zijn ook nog de KPI's die in de fase van 'deal making' samen met het Rijk concreet moeten worden gemaakt. De spreker vond de vraag van de SGP terecht: wie heeft deze propositie opgesteld, in opdracht van wie en hoe is men tot dit onderwerp gekomen. Hij vraagt of dit gaat landen op de juiste plekken waar de gemiddeld gezondheidssituatie te wensen overlaat. Wat gaan de inwoners hiervan merken en hoe denkt GS hen te betrekken? In Overvecht gaan er zo'n 8000 woningen bijgebouwd worden als alle plannen doorgaan, waarbij de randen van Park De Gagel worden volgebouwd en compensatie hiervoor buiten de wijk moet worden gezocht. Er is over deze- en andere wijken al een heel aantal projecten uitgestort die allemaal niet hebben geholpen bij het verkleinen van de gezondheidsverschillen. Waarom zou deze deal wel een verschil maken? Wanneer de spreker kijkt naar de betrokken partijen en de voorgestelde samenstelling van de stuurgroep vraagt hij zich af waar de betrokkenheid van de bewoners zit. Over hoeveel tijd wordt dit eenmalige bedrag van € 60 miljoen uitgesmeerd en welk blijvend effect gaat er zijn? Het moge duidelijk zijn dat de SP en Socialisten Utrecht sceptisch zijn over nut en noodzaak van dit voorstel. Aan de gedeputeerde is de taak om dit gevoel weg te nemen, stelt hij. De heer Schipper is verbaasd dat de SP en Socialisten Utrecht als enige een opwaarderingsverzoek hebben gedaan. Een ander punt dat de spreker tot slot verbaast is dat het college van Hilversum op 1 november heeft besloten een Letter of Support te ondertekenen. De spreker vraagt sinds wanneer Hilversum deel uitmaakt van regio Utrecht. Hij is benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde.

De voorzitter informeert of er mensen zijn die in het verlengde van deze opwaardering iets willen toevoegen.

Mevrouw Koelewijn geeft aan dat het CDA niet mee heeft opgewaardeerd maar zich wel herkent in de vragen van de SP en Socialisten Utrecht. Men moet zich afvragen of men hier de juiste doelgroep op de juiste plek in het vizier heeft. Volgens haar zijn er in de provincie ook andere plekken/dorpen waar eveneens sprake is van veel gezondheidsrisico's. De toevoeging van Hilversum begrijpt het CDA niet. Het CDA mist de Grebbelinie waardoor de deal niet volledig is. Er wordt echter wel over de Grebbeberg gesproken. Deze punten maken dat het CDA hier sceptisch naar kijkt.

Mevrouw Hoek meldt dat 50PLUS zich volledig aansluit bij het verhaal van de heer Schipper. Zij heeft bij het blokje van de regiodeal gelezen dat regionale partners hun krachten bundelen en samenwerken binnen en buiten de regio. Hier valt Hilversum waarschijnlijk onder. 50PLUS maakt zich zorgen dat, wanneer men in een gebied één grote plaats heeft (in dit geval zal dit Amersfoort zijn) die plaats dominant is en alles gaat bepalen.

De voorzitter geeft aan dat het de bedoeling was om in het verlengde van de opwaardering te reageren. Volgens haar heeft mevrouw Hoek een andere vraag gesteld.

Mevrouw Hoek antwoordt dat 50PLUS bezorgd is over de dominantie van een grote plaats die alles aan de grenzen plaatst.

Mevrouw De Boer is onder de indruk van de regiodeal en merkt op dat zij het heel goed vindt dat de provincie aandacht schenkt aan de kansongelijkheid op het gebied van gezondheid en daarvoor de expertise van Utrechtse mensen en instellingen aanwendt.

De heer Van der Steeg sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Schipper. Sommige passages moet men vier keer lezen en hij vraagt of dit in normaal Nederlands kan. Het feit dat alles 'amazing' is maakt de spreker achterdochtig. Verder is de PvdD blij dat er een koppeling tussen gezondheid en groen wordt gemaakt, maar ook daarbij vraagt de spreker zich af wat hiervan terecht komt. Er staat dat groen moet meegroeien, maar hoe kwantificeert men dit? Wanneer groeit groen mee? Betekent dit 2 hectare verstedelijking ten opzichte van 1 hectare groen erbij?

De voorzitter wil het hierbij laten en benadrukt dat het punt duidelijk is.

Mevrouw De Jong sluit zich aan bij het positieve geluid van de PvdA. Zij vindt het goed dat de provincie deze aanvraag doet en vindt het positief dat hiervoor veel draagvlak is bij overheden en organisaties. Veel van wat men leest sluit aan bij de Provinciale Omgevingsvisie. Zij kan zich aansluiten bij de opmerkingen over het taalgebruik en vraagt of het Rijk van de provincie vraagt om dit soort taal in een aanvraag te verwerken, om € 30 miljoen te krijgen. De spreker zou het fijn vinden als de deal serieus wordt uitgewerkt. Zij herinnert het college aan een lezing van Jos de Voogd over achterstandsgroepen en -wijken in de provincie. Als men dit terugkijkt heeft men een uitstekende en concrete opstap waar het geld mogelijk naartoe zou kunnen.

Mevrouw De Haan merkt op dat men Regiodeal Foodvalley heeft gehad en Regiodeal Vitale Wijken. Hier zijn grote plussen maar ook een aantal minnen op aan te merken. In hoeverre zijn er lessons learned die men in deze regiodeal kan meenemen?

De voorzitter voegt toe dat er ook een vraag is hoe het digitale tweelinggedrag gaat plaatsvinden. Zij geeft gedeputeerde Van Essen het woord.

Gedeputeerde Van Essen meldt dat de regiodeal niet uit de lucht komt vallen. In het kader van Groen Groeit Mee is al een aantal keer met elkaar gesproken en zijn zorgen geuit dat de ambities mooi waren, maar dat het onduidelijk was waar het geld vandaan moest komen. Het geld komt bijvoorbeeld hier vandaan. Er ligt geld klaar in Den Haag onder het kopje regiodeals en als de provincie hiervan iets binnen wil halen dan moet zij een aanvraag indienen. Dit is een uitgelezen kans om voor de gemeenschappelijke ambitie tot gezamenlijke financiering te komen. Dat geldt voor een deel voor groen maar ook voor een gezonde leefomgeving en gezondheid van de inwoners. Gezondheid is een belangrijk thema in de provincie. De combinatie maakt dat dit een kansrijke propositie is. Daarom heeft de provincie dit samen met de partners voorbereid. Qua timing is de inschatting dat dit een tranche is die grote kans maakt om tot een propositie te komen die gerealiseerd kan worden. Het is in korte tijd opgesteld en voortvarend opgepakt. De finale pot met projecten zit hier nog niet bij en het betreft een eerste groslijst die verder moet worden uitgewerkt in samenwerking met het Rijk. Dat biedt de kans om een project af te laten vallen en dit met elkaar verder uit te werken. De heer Van der Steeg vond het af en toe een soort TelSell-achtig stuk tekst. De gedeputeerde herkent dit omdat de Engelse termen over elkaar heen buitelen. Een bureau heeft de provincie en de partners geholpen om de aanvraag voor te bereiden. Dit bureau heeft tot nu toe 100% score met regiodeals en dit is indrukwekkend. Het schijnt voor een succesvolle regiodeal belangrijk te zijn dat men bepaalde signaalwoorden en de goede termen op een bepaalde manier in de aanvraag laat terugkomen. Hij heeft hier doorheen gelezen vanuit de optiek dat dit taalgebruik het waard is wanneer dit een belangrijke bijdrage kan leveren. De regiodeal draagt op een belangrijke wijze bij maar zal nog

uitwerking behoeven in de volgende fase. Een aantal projecten is gebiedsgericht, maar de selectie van wijken waar dingen plaats gaan vinden is nog niet voltooid. In de volgende fase zal dit zijn beslag moeten krijgen. Er zitten ook een aantal onderwerpen en projecten in die betrokkenheid en directe impact op bewoners centraal zetten. Bijvoorbeeld in het Kromme Rijn Linielandschap gaat het over het versterken van de relatie tussen bewoners en agrariërs, over wandelwegen en voedselbossen waarbij de betrokkenheid van de bewoners centraal staat. Ook op het gebied van zorg zijn er een aantal projecten waarvoor dit het geval is. Hij hoopt dat men door de teksten hen kan lezen en de bijdrage in de opgave van de provincie kan honoreren.

Op de vraag over Hilversum antwoordt de gedeputeerde dat Hilversum deel uitmaakt van de economische samenwerking in de regio vanuit de EBU. Daarom is Hilversum hierbij aangehaakt. Het CDA vroeg of de juiste doelgroepen op de juiste plekken worden benaderd. De selectie van wijken waar dingen plaats gaan vinden is een onderwerp voor de volgende co-creatiefase. Specifieke aandachtspunten kunnen PS aan de gedeputeerde meegeven zodat hij dit kan inbrengen bij de verdere uitwerking.

Mevrouw De Haan benadrukt dat het niet alleen over wijken moet gaan maar ook over dorpen.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Schipper

De heer Schipper had een paar vragen gesteld die nog niet beantwoord zijn. Bij regiodeals heeft men het over eenmalig geld (in dit geval € 60 miljoen) en hij vraagt in hoeveel tijd dit wordt ingezet en wat het blijvende effect is. Hij vraagt ook wat de bewoners hieraan hebben. Wat heeft iemand in Overvecht hieraan wanneer zijn schimmelflat nog een aantal jaren niet wordt opgeknapt, en wanneer het groen in de wijk niet gecompenseerd kan worden bij de nieuwbouwplannen? Waar blijven de bewoners dan?

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat hij net een aantal voorbeelden heeft genoemd van projecten waarbij bewoners centraal staan. Wanneer men het heeft over de versterking van groen in de directe leefomgeving maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld in samenwerking met Groen Groeit Mee, dan is het enige doel dat de bewoners hiervan profiteren. Het bijzondere van de regiodeal is dat Utrecht gemiddeld een voorspoedige en welvarende provincie is, maar dat tegelijkertijd de verschillen in gezondheid enorm groot zijn. Met grote groepen gaat het helemaal niet goed en zijn de gezondheidsproblemen heel groot. Het adresseren hiervan is een van de belangrijke onderwerpen van de regiodeal. Dit is de groep waar de heer Schipper op doelt, aldus de spreker. Een van de aandachtspunten in de regiodeal is hoe men de brede diepgaande kennis op het terrein van gezondheid, gezonde leefomgeving en de samenhang daartussen, die in de regio heel sterk is, kan benutten om de groepen aan de onderkant te bereiken. Dat is juist waar deze regiodeal zich op richt, en waar de regiodeals überhaupt voor een belangrijk deel op gericht zijn. De projecten die hierbij zitten zullen nog een slag verder en concreter uitgewerkt moeten worden. De aandachtspunten heeft hij goed gehoord en zal hij meenemen. Dit sluit goed aan bij wat de provincie met deze deal beoogt en de projecten die hij voor ogen heeft.

De voorzitter merkt op dat de heer Van der Steeg nog vroeg naar de relatie met Groen Groeit Mee in deze deal.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat men in Groen Groeit Mee een aantal verschillende sporen heeft, waaronder de vier pilotgebieden. Deze vier pilotgebieden zijn in de regiodeal teruggekomen als projecten. Deze regiodeal beoogt mede om deze pilots realiteit te laten worden. Voor de vier pilotgebieden worden plannen uitgewerkt en de regiodeal is een van de instrumenten die kan helpen bij de financiering daarvan. De ambitie van Groen Groeit Mee is men binnen het programma verder aan het uitwerken en de pilots zijn hier onderdeel van. Er wordt binnen Groen Groeit Mee een handreiking uitgewerkt, zegt de spreker, om handen en voeten aan de inhoud te geven. Morgen is er een Groen Groeit Mee conferentie met alle partners die het pact ondertekend hebben en een aantal andere partners. Hierbij zijn ook een aantal marktpartijen. De gedeputeerde merkt dat het thema Groen Groeit mee steeds meer begint te leven en steeds meer handen en voeten krijgt. De gedeputeerde biedt aan om de PS volgend jaar hierin mee te nemen en denkt nog na in welke vorm.

10. [SB Uitvoeringsorganisatie Woningbouwlocaties Vliegbasis Soesterberg. Sortie 16 en Kavels Westflank](#)

De voorzitter meldt dat het college, zoals eerder vastgelegd in een amendement, deze Statenbrief met het voorgenomen besluit voorlegt. De gedeputeerde zal dit kort inleiden.

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat vorig jaar in december de discussie is gevoerd over de aanpak van de woningbouw. Toen is ook een amendement aangenomen om zowel de interne- als de externe organisatie op te tuigen. Er is een projectleider in de arm genomen die ervaring heeft met de BOM, de Brabantse ontwikkelingsmaatschappij. In de uitwerking is rekening gehouden met de vastgestelde nota's ten aanzien van het grondbeleid, samenwerkende partijen en het inkoopbeleid. Tot slot heeft GS het beleid aan APM voorgelegd. GS heeft een voorgenomen besluit genomen en kiest voor een externe uitvoeringsorganisatie in een bv waar de provincie 100% aandeelhouder van is. GS denkt dat de provincie op die manier een slagvaardige uitvoeringsorganisatie heeft die met een heldere opdracht van de provincie met voldoende mandaat en slagkracht in dit werkveld kan opereren. Bij bepaalde onderdelen zal continu gekeken worden of dit binnen de kaders valt.

Wanneer dit niet het geval is zal volgens de spreker dit expliciet voorgelegd worden aan PS om hier een besluit over te nemen. De gedeputeerde hoort graag wat PS wil meegeven voordat hij een definitief besluit neemt.

De voorzitter deelt mee dat dit besproken wordt in één termijn omdat het een Statenbrief betreft.

Mevrouw De Jong bedankt voor de stukken die veel helderder waren dan eerdere stukken. Zij bedankt ook voor de inloopbijeenkomst waar zij een aantal technische vragen heeft gesteld. Zij benadrukt dat GroenLinks het jammer vindt dat zoiets niet intern gerealiseerd kan worden omdat dit de voorkeur heeft. De argumenten dat er dan een status aparte binnen de organisatie zou ontstaan vindt zij moeilijke argumenten die ook gelden voor de bv. Zij heeft een aantal vragen:

- Is een gedeelte van de expertise die men in de bv moet realiseren dezelfde expertise en uitvoeringskracht die de provincie straks nodig heeft bij een grondbank?
- Onderaan pagina 3 staat steeds dat men zeggenschap wil. Met 'wij' denkt zij dat hier GS wordt bedoeld, maar dit geldt natuurlijk ook voor PS. Het is een behoorlijke klus en een evenwichtsbalk om aan de ene kant de kaders van het bestemmingsplan, natuurinclusie en de randvoorwaarden te realiseren. Aan de andere kant wil men niet dat dit financieel uit de hand loopt.
- Over duurzame bouw wordt genoemd dat de provincie het kader ambitie zilver gaat hanteren. Inmiddels is het aandeel sociaal- en middenhuur opgehoogd naar 66%. Geldt dit ook voor de woningbouw in dit gebied?
- Zij ziet allerlei ontwikkelingen waaronder dalende grondprijzen en stijgende bouwkosten. Dat er haast is werd op de technische bijeenkomst bevestigd. Hoe houdt PS zicht op wat er gebeurt in financiële zin en zicht op de moeilijke keuzes die er gaan komen?
- Zou deze wijk geschikt zijn voor een pilot, en hoe zouden wij dit kunnen bevorderen?

De heer Janssen sluit zich aan bij GroenLinks daar waar het ging over het feit dat dit niet intern uitgevoerd kan worden. Een middelgrote gemeente kan een grondexploitatie van deze omvang prima in eigen beheer doen. Hij heeft een drietal opmerkingen:

- In de notitie wordt de aandacht gevestigd op de samenwerkingsovereenkomst die er ligt met de gemeenten Soest en Zeist. Hier zouden aandachtspunten in zitten en hij wil graag weten hoe zij tegenover het voorgenomen besluit van GS staan, en waar precies haken en ogen zitten in de samenwerking met de gemeenten.
- Een punt blijft hangen: Inhuur is lastig en levert vertraging op. Vanochtend is in de FAC besproken bij de afwikkeling van het rapport Dolderseweg en Uithoflijn dat de inhuur en aanbesteding rondom de inhuur een heel kwetsbaar en risicovol proces is. De zorg is dat de goede processen die in de organisatie zijn opgetuigd via de achterdeur buiten werking worden gesteld. De VVD vindt dit een zorg- en aandachtspunt.
- De heer Janssen plaatst zijn laatste vraag in de chat vanwege slechte verstaanbaarheid.

Mevrouw Koelewijn meldt dat het CDA een jaar geleden duidelijk heeft gemaakt hoe zij hier tegenaan kijkt. Zij heeft een aantal vragen en opmerkingen:

- Het CDA opteerde voor een tender om snelheid te maken. Zij concludeert dat de provincie Utrecht op dit dossier tijd heeft gemorst en geld heeft uitgegeven aan adviesbureaus die ook prima de tender hadden kunnen uitvoeren. De benodigde sanering is niet gestart. PS werd ruim een week van tevoren geïnformeerd en er was inderdaad een informatiebijeenkomst, maar het moest allemaal heel snel. Het CDA komt tot de conclusie dat de provincie vasthoudt aan zijn eerdere koers en vraagt of er is geluisterd. De verbazing is met het lezen van de Statenbrief alleen groter geworden. PS wordt op afstand gezet en krijgt als de gevraagde besluitvorming niet binnen de kaders past alsnog het voorstel ter besluitvorming voorgelegd. Wie wordt eigenlijk verantwoordelijk voor wat?
- De woningmarkt is inmiddels gekanteld maar toch zit er nog een portefeuille met dure woningen in. Iedereen die de vastgoedmarkt volgt weet dat sinds dit jaar nieuwbouwwoningen boven de € 400.000 niet meer verlopen. Er zijn diverse aannemers die dit aangeven. De risico's worden met de maand groter en de aannames over het verdienmodel kloppen allang niet meer. Men kan proberen afspraken te maken tijdens tenderprocedures en koopovereenkomsten maar als de markt niet goed meer is betekent dit aan de voorkant een lagere opbrengst.
- Het valt de spreker op dat er geen scenario's zijn.
- Wat ook opvalt is de tabel op pagina 3. Moet men hieruit concluderen dat de provincie haar eigen inkoopbeleid als negatief beoordeelt? Dit is een vreemd signaal. Is het niet verstandiger om dit aankoopbeleid alsnog aan te passen? Wie zijn de in het stuk genoemde aandeelhouders? De spreker begrijpt dat dit alleen de provincie is.
- Het VPB-risico wordt ontkend, wat heel onverstandig is.
- Het juridische advies van AKD rammelt, met name daar waar het over de registratie gaat van de organisatie bij de KvK.

Het klinkt wellicht negatief, zegt spreker, maar het betreft echte bezorgdheid over de wijze waarop dit traject wordt vormgegeven en de risico's die met de dag toenemen, waarbij ook nog het imago van de provincie in het geding is.

Mevrouw De Widt bedankt voor de duidelijke onderbouwing. D66 is overtuigd dat dit een goede werkwijze is. Er is lang gesproken over voor- en nadelen van allerlei constructies en deze bv is wat D66 betreft een goede route om woningbouw tot stand te brengen. Wat haar betreft staat hier helemaal niet het inkoopbeleid van de provincie op de helling of in een raar daglicht. De provincie realiseert nooit dit soort ontwikkelingsprojecten. Het gaat hier alleen over de vorm van de uitvoeringsorganisatie en nog niet over allerlei inhoudelijke aspecten van de ontwikkeling. Zij vraagt om vooral het tempo erin te houden.

Mevrouw Lejeune bedankt voor de duidelijke stukken. Zij zit zelf niet vanaf het begin 100% goed in dit dossier maar is helemaal bij na het lezen van de informatie. Het project sleept al lang en kent veel haken en ogen. Het is wat de PvdA betreft belangrijk om dit juridisch correct en haalbaar te organiseren want er is al te veel tijd en geld verspild. Zij vond het een goed stuk om te lezen en een volledig advies. Er zijn twee haalbare varianten voor de projectorganisatie die intern en extern worden beschreven. Bij de externe variant kan staatssteun mogelijk een rol spelen en zij vraagt of de gedeputeerde dit kan toelichten. Zij vraagt wat de provincie doet om inbreuk op de Wet Markt en Overheid te voorkomen met een externe organisatie. Verder sluit de spreker zich aan bij mevrouw De Widt. De PvdA kan zich op grond van het juridisch advies vinden in de keuze voor de externe variant. De provincie is geen projectontwikkelaar en moet dat ook niet willen zijn. Dit is de beste keus die de provincie op dit moment kan maken en zij verzoekt om tempo te maken.

De heer Hazeleger geeft aan dat mevrouw Lejeune zegt dat zij het juridische advies compleet vindt. Hij is benieuwd wat zij vindt van punt 8 van het juridisch advies, waarvan wordt gezegd dat er voor dit alternatief binnen de provincie onvoldoende bestuurlijk draagvlak is, en dat men zich daarom beperkt tot de eerste twee varianten. Hij vraagt zich daardoor af hoe compleet het advies is.

Mevrouw Lejeune antwoordt dat zij in het advies alles leest wat zij wil lezen. Het zegt genoeg dat er onvoldoende politiek bestuurlijk draagvlak is. Er zijn twee varianten, de interne- en externe variant waar heel goed op wordt ingegaan en de consequenties worden goed op een rijtje gezet. Dit bedoelt de spreker met de opmerking dat het een compleet advies is. Er staat dat er op een andere variant niet wordt ingegaan omdat er bestuurlijk en politiek geen draagvlak voor is. Zij snapt niet wat de heer Hazeleger bedoelt met zijn vraag.

Mevrouw Rikkoert meldt dat in de stukken staat dat de uitvoeringsorganisatie voldoende mandaat nodig heeft om haar taken uit te kunnen voeren en zakelijk moet kunnen handelen binnen een dynamische marktomgeving. Er is een overzicht met de voordelen van een externe organisatie. Hier staat handelingsvrijheid binnen wet- en regelgeving. Zij leest hierin dat men zich niet hoeft te houden aan interne procedures en raamovereenkomsten. Er is een afwijkingsbeleid van mandaat, regeling- en inkoopbeleid. Zij vraagt of dit verstandig is aangezien de regels er niet voor niets zijn. Zij hoort zeggen dat een provincie dit niet vaak doet. In grote gemeenten worden dit soort projecten echter wel degelijk opgepakt. Daarom is zij nog in dubio wat men hiermee moet. Zij had het liever intern gehouden en de juiste mensen ingeschakeld, met het in ogenschouw houden van de waarborgen. Het betreft echter een Statenbrief en PS moet formeel GS hierin volgen.

De heer Schipper sluit zich aan bij de woorden van GroenLinks, met name als het gaat om de realisatie van het betaalbare segment in de woningbouw.

De heer Hazeleger meldt dat de gedeputeerde PS vorig jaar heeft geconsulteerd. Hij wilde graag een externe uitvoeringsorganisatie optuigen maar dat leek PS niet verstandig en men wilde dit intern houden. Het uitschrijven van een goede tender zou onderzocht worden en hier is toentertijd een amendement voor geschreven. Hier is nogal wat energie in gestoken en dit amendement heeft het gehaald. Nu wordt de interne lijn uitgewerkt om alles zelf te ontwikkelen, maar dat was niet wat PS bedoelde, zegt de spreker. PS wilde zo min mogelijk zelf doen, de grond op orde brengen en met een tender iemand zoeken die dat kan. PS heeft vanaf het begin gezegd dat een overheid niet alles zelf moet willen ontwikkelen en dat daar marktpartijen voor nodig zijn. De marktpartijen zijn uiteindelijk nog steeds nodig, aldus de spreker, en ergens komt dit weer terug. Al het geld dat is gestoken in dit onderzoek had gestoken moeten worden in een tender en dan hadden de huizen er sneller gestaan dan nu.

Mevrouw Hoek geeft aan dat hier toentertijd inderdaad veel discussie over was. Er is een besluit gevallen zoals het nu is, en dat is nu eenmaal zo. Destijds is ook een motie ingediend door de PvdA en de SP tegen het feit dat er geen sociale woningbouw gerealiseerd gaat worden. 50PLUS heeft zich hier toen eveneens hard voor gemaakt en betreurt nog steeds dat de sociale woningbouw hier niet in meegenomen is, of de middenklasse. Het is nu een replica van Wassenaar en daar zijn er al genoeg van in het gebied, zegt de spreker, terwijl er een schreeuwend tekort is aan sociale woningbouw of de middenklasse. Dat kan nu helaas niet gerealiseerd worden. 50PLUS staat in wezen nog steeds niet achter dit project in deze vorm maar de trein rijdt door en er is helaas

niets meer aan te doen. Een heel blik advocaten en juristen studeert op de juridische vorm. Men moet er haast vanuit gaan dat dit in orde is en 50PLUS gaat hier dan ook van uit.

Mevrouw Demir meldt dat DENK vorig jaar niet betrokken is geweest bij het proces en de besluitvorming. Naar aanleiding van wat ze van collega's hoort en de kritische vragen die gesteld zijn baart het DENK eveneens zorgen. Wanneer men dit extern belegt, in hoeverre houdt men hier dan als aandeelhouder greep op? Kan men überhaupt bijsturen? Intern had eveneens de voorkeur van DENK gehad, en intern had men eveneens op zoek kunnen gaan naar de expertise.

De heer Janssen is opnieuw ingelogd op Teams en meldt dat hij heeft gevraagd naar de samenwerkingsovereenkomst en in de inhuurprocedures. In aanvulling daarop heeft hij een derde vraag: Als het in dit project stroperig gaat met inhuurprocedures en aanbestedingstaken hebben andere projecten daar dan ook last van? En hoe moet dat straks met het strategisch grondbeleid waarbij de gemeente zich actief in grondzaken gaat mengen? Loopt men daar tegen hetzelfde probleem aan? De spreker heeft hetzelfde gevoel als enkele van zijn collega's en vindt het jammer dat dit extern moet.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat is getracht om de stukken goed uit te werken in heldere taal. Tegelijkertijd is het een bijzondere opgave voor de provincie Utrecht. Dat is de achtergrond als men kijkt naar de gestelde vragen. Het is een opgave die de provincie doet omdat hij in deze situatie zit, maar waarbij hij heeft aangegeven dat het niet een opgave is die de provincie nog een keer zal doen. Dit maakt de opgave uniek. De gedeputeerde doorloopt de vragen:

- Naar aanleiding van de vraag van mevrouw De Jong meldt hij dat de expertise een aandachtspunt is in de uitwerking. Er zijn dezelfde experts nodig, of men het nu in- of extern organiseert. Wanneer de provincie in de externe variant een keuze maakt kan dit ook een goed leerproces zijn om intern te gebruiken. In die zin kan de provincie stimuleren dat iemand hier een jaar of twee jaar in gaat werken zodat bepaalde expertises kunnen worden gebruikt bij de groundbank. GS neemt dit mee in de verdere uitwerking.
- Bij de zeggenschap aan GS of PS maakt het niet uit of men dit in- of extern organiseert. GS is eindverantwoordelijk en werkt binnen de gestelde kaders. Er wordt wel gekeken welke grote bijzondere projecten er zijn en of ze aan bepaalde criteria voldoen. Een aantal keren per jaar moet GS rapporteren aan PS als er bijzondere dingen te vermelden zijn. Daar valt dit project zeker onder en dit zal GS zeker doen. Wanneer men kijkt naar het Programma Hart voor de Heuvelrug dan ontvangen PS er nu al een jaarlijkse evaluatie boven op de P&C cyclus-momenten waarin GS ook rapporteert over de voortgang.
- In 2015 is afgesproken dat gemiddeld de helft van de woningbouwprojecten betaalbaar moet zijn. De provincie houdt hier zich nog steeds aan. Als men kijkt naar de projecten op de vliegbasis dan zitten daar op dit moment in de categorie betaalbaar geen woningen in.

Mevrouw Koelewijn interrumpeert en vraagt of men dan de conclusie kan trekken dat de opgave van 50% betaalbaar elders in de provincie neervalt en dat de provincie niet het goede voorbeeld geeft.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat het zeker een goed voorbeeld is. GS hebben dit op een rij gezet en PS hierover geïnformeerd. Wanneer men kijkt naar alle woningbouwprojecten in Hart van Heuvelrug dan is het gemiddelde 50% betaalbaar. Nieuw is dat het landelijk beleid wil doorgroeien naar 66% betaalbaar. Dan loopt men aan tegen de vraag waar de provincie de middelen vandaan haalt om dat te doen. Er is een SOK afgesproken met Zeist en Soest waarin afspraken zijn gemaakt hoe men dingen gaat doen. Elk voorjaar actualiseert de provincie de GREX waarbij gekeken wordt naar de hoeveelheid ruimte daarin. Wanneer men iets anders wil, dit gezamenlijk afsprekt en de risico's deelt dan moet men goed kijken of er ruimte is in de GREX en waaraan men deze ruimte wil besteden, aldus de spreker Fakton heeft de Grex nogmaals bekeken en constateert enerzijds dat het nog steeds een aantrekkelijke woningbouwopgave is waar animo voor is, maar ziet ook de omstandigheden veranderen. De Grex is op dit moment nog redelijk conservatief en Fakton denkt dat er financiële ruimte is. De provincie beseft tegelijkertijd dat deze financiële buffer nodig is vanwege de stijgende bouwkosten en andere zaken, aldus de gedeputeerde. Bij de actualisatie van de Grex wordt dit onderwerp nadrukkelijk betrokken. De pilots met biobased zijn iets voor het vervolg en zijn volgens de spreker nu niet aan de orde. Zeist en Soest willen continu bij de plannen aangehaakt blijven. Voor GS een definitief besluit nemen is er wederom een stuurgroep om hetgeen PS heeft meegegeven te delen met Zeist en Soest. GS heeft zeker geleerd van de Dolderseweg, zegt de spreker, want er is geconcludeerd dat dit niet goed en professioneel gegaan is. GS wil daarom een goede expertisecollege hebben en denkt dat dit in de bv geborgd kan worden. De uitspraak dat men in de bouwfase moet kijken naar stikstof geldt ook voor enkele opgaven in Hart van Heuvelrug en de opgaven bij veel andere projecten.

De heer Janssen interrumpeert en vraagt of de formele inhuurprocedures, zoals de eigen organisatie heeft ingericht naar aanleiding van Dolderseweg en Uithoflijn, straks ook gaan gelden binnen de bv. Hij leest dat er

buiten de deur een bv wordt opgericht zodat deze procedures niet gevolgd hoeven te worden. Hierover is hij bezorgd want de inhuurprocedures zijn er niet voor niets.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat er een overeenkomst komt hoe men dit soort dingen op een goede manier gaat regelen. Aanbestedingsplicht etc. gelden net zo goed voor de bv. Dit moet nog scherp worden gemaakt in de opdracht die aan de externe uitvoeringsorganisatie wordt gegeven.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt op de vraag van mevrouw Koelewijn dat het college niet heeft gekozen om de opdracht in een tender weg te zetten omdat de conclusie was dat dit heel veel geld kost. Het was een duidelijk advies van Fakton dat alle onzekerheden van een tender een geweldige afslag op de opbrengst zouden betekenen.

Mevrouw Koelewijn antwoordt dat dit een aanneme is. Het wil niet zeggen dat de kosten straks niet alsnog terugkomen en de afslag zal hierin blijven.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt met betrekking tot het VWB-risico dat dit een aandachtspunt is. De grondrouting is ingebracht en er is bekeken hoe het VWB-risico zo minimaal mogelijk is. De provincie houdt de grond in eigen bezit en bepaalt zelf op welke moment zij bepaalde delen van de grond in de markt wegzet. Op het moment dat de grond verkocht gaat worden komt er een Abc'tje dat de grond vanuit de provincie en de marktorganisatie meteen wordt doorgeleverd naar de marktpartij. In die zin hopen GS het VWB-risico zoveel mogelijk te voorkomen. Er moeten echter afspraken gemaakt worden met de belastingdienst.

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat de heer Hazeleger aangaf dat het amendement niet goed zou zijn uitgevoerd. GS heeft zich juist heel strikt gehouden aan de tekst van het amendement. Alle aandachtspunten die de heer Hazeleger benoemde zijn meegenomen. Spreker wil dit, wanneer hier behoefte aan is, bekijken en aandacht geven aan bepaalde onderdelen. De procedures voor het saneren en op orde brengen van de grond zullen slagvaardig en op een goede manier aangepakt moeten worden. De grondsanering wordt als opdracht meegegeven aan de uitvoeringspartij maar de provincie bepaalt hoe zij dit wil doen en hoe er gesaneerd moet worden. De uitvoeringsorganisatie gaat ook de grond verder in stukken uitzetten. Het in delen op de markt zetten van woningen zit impliciet in het proces. Met betrekking tot de betaalbaarheid van de woningen meldt de spreker dat de projecten in het Hart van Heuvelrug gemiddeld 50% sociale bouw hebben. In het ene project is dit meer en in het andere minder. De gedeputeerde benadrukt dat er zeker sturing wordt gegeven. De provincie wil zich eventueel laten bedienen door een extern adviesteam.

De heer Hazeleger interrumpeert en merkt op dat de tekst van het amendement goed is uitgevoerd in het onderzoek. Het gaat erom hoe ingewikkeld de opdracht van de provinciale organisatie wordt gemaakt. Intern of extern is dit evenveel. De SGP heeft geadviseerd om dit zo vroeg mogelijk op een effectief moment buiten de deur met een tender neer te zetten. Er is te weinig creatief gekeken naar het punt in het amendement over het in kaart brengen van de nodige private- en/of publieke ondersteuning. Er wordt alsnog veel op de schouders genomen en een hele organisatie opgetuigd waarmee de provincie heel lang de vertraging zal ingaan. De provincie trekt te veel naar zich toe, ook al zet hij zaken organisatorisch buiten de deur.

Mevrouw Hoek vraagt of de gedeputeerde kan borgen dat het aantal woningen die nu op de nominatie staan om gerealiseerd te worden zo blijft, zonder dat er onderhands bij de ontwikkelaar twee kavels worden samengevoegd voor een grotere woning om zo meer geld te genereren. De tijden zijn anders dan twee jaar geleden en zij weet uit ervaring dat men ineens van 70- naar 50 woningen kan gaan omdat de ontwikkelaar meer geld wil verdienen.

Gedeputeerde Van Muilekom zegt de oproep van mevrouw Hoek te begrijpen.

De voorzitter constateert dat men hiermee aan het einde is van de termijn over de Statenbrief en constateert dat er genoeg zaken aan de gedeputeerde zijn meegegeven.

Gedeputeerde Van Muilekom zal de opmerkingen meenemen. Het betreft zaken die GS in het besluit moet meenemen, of zaken die in de uitwerking verdere aandacht moeten krijgen. En goede afstemming met Zeist en Soest is belangrijk. Uiteindelijk neemt GS een definitief besluit.

11. SV Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

De voorzitter meldt dat hierover geen technische vragen zijn gesteld. Zij geeft de fracties de gelegenheid om hun politieke vragen te stellen.

Gedeputeerde Van Muilekom merkt op dat dit vorig jaar is besproken en dat de provincie daarna een zienswijze heeft ingediend. Hier stond in dat woningbouwontwikkeling plaats mocht vinden bij ov-knooppunten met de fiets. Dit was uiteraard niet goed geformuleerd en dit is veranderd. Verder is het geen nieuw stuk, behalve dat er

moties en amendementen van gemeenten zijn meegenomen. Het is dus al een keer besproken en het betreft nu het definitief maken na het indienen van de zienswijze.

Mevrouw De Jong geeft aan dat het nog steeds een vreemde indruk maakt als de provincie het verstedelijkingsperspectief vaststelt, terwijl Foodvalley een gebied is waar de komende tijd het een en ander gaat gebeuren in het landelijk gebied. Dit komt snel slechts ten dele in het stuk terug en dit geeft haar iedere keer een soort bevreemdingsgevoel. Zij vraagt hoe dit verder gaat en hoe GS gaat nadenken over wat er in het geheel in dit gebied gaat gebeuren. Ook vraagt zij wie gezaghebber is op deze verstedelijkingsstrategie.

Mevrouw Koelewijn meldt dat op pagina 2 bij de eerste bullit de opwaardering wordt gemeld van de internationale A12, spoorcorridor vanuit de Randstad naar Duitsland, als aorta voor de bereikbaarheid en aansluiting van de regio. Voor haar is dit nieuw en zij vraagt of dit klopt.

Mevrouw De Widt ziet het Statenvoorstel als een tekstuele aanpassing. Wat D66 betreft kan dit een hamerstuk zijn.

Mevrouw Lejeune kan zich hierbij aansluiten, maar ook bij de vraag van mevrouw De Jong. Hoelang blijft de provincie hierop aangesloten, en blijft de provincie zich tot in lengte van dagen bemoeien met de verstedelijking van de regio Arnhem/Nijmegen?

Mevrouw Rikkoert meldt dat de ChristenUnie al eerder met het Statenvoorstel heeft ingestemd. Het betreft kleine tekstuele aanpassingen en de ChristenUnie heeft verder geen opmerkingen over.

Mevrouw Keller geeft aan dat de PvdD zich zorgen blijft maken om de ambitie in de strategie om 5000 hectare extra groen te realiseren, zeker omdat het de provincie Utrecht al jaren niet lukt om groene doelen te halen, zoals het NNN en de Groene Contour. De PvdD maakt zich hier grote zorgen over.

De heer Schipper geeft aan dat de SP vorige jaar tegen het Statenvoorstel stemde. Omdat het nu slechts tekstuele aanpassingen betreft vindt de SP dit mooischrijverij en stemt hij nog steeds tegen.

De heer Hazeleger snapt de vraag van mevrouw De Jong aangezien het vaststellen van het Statenvoorstel een ongemakkelijk gevoel geeft. Hij zag dit liever als een klein bespreekstuk in plaats van een hamerstuk. Wanneer men de zienswijzen, moties en amendementen van de verschillende gemeenten doorneemt, ziet men nogal wat kritiek op de manier waarop de vier pijlers in balans zijn. In het stuk wordt heel erg ingezoomd op mobiliteit en wonen. Het lijkt een voorbereidingsstuk voor het BO-MIRT. Men kan zich afvragen of economie en leefomgeving in balans zijn met de andere twee pijlers. Wageningen stelt een paar terechte vragen over de leefomgeving. Wanneer men kijkt wat er bijgebouwd wordt en nagaat wat dat voor gevolgen heeft op de aansluiting van het Binnenveld en de Heuvelrug dan heeft dit veel consequenties die onvoldoende in het stuk zijn terug te vinden. Rhenen heeft een motie ingediend over voedselvoorziening. Er is gezegd dat hier geen aparte pijler voor komt, maar hoe neemt men dit punt dan wel serieus in de uitwerking hiervan? De SGP overweegt nog een actie richting de Staten, maar dat komt tegen die tijd wel. Voor de SGP is dit geen hamerstuk.

Mevrouw Hoek merkt op dat PS voor corona op werkbezoek is geweest waarbij duidelijk werd gemaakt dat wanneer er niet op korte termijn woningen zouden worden gerealiseerd dit het einde van Foodvalley zou kunnen betekenen, aangezien men geen personeel kan krijgen omdat er geen woningen zijn. Op de planning staan 100.000 woningen, waarvan 40.000 in Foodvalley en 100.000 in Arnhem/Nijmegen. 50PLUS neemt aan dat dit middenklasse zal zijn, en misschien ook wel sociale woningbouw. Over Gelderland heeft de provincie Utrecht natuurlijk niet zoveel te zeggen maar het betreft wel een samenwerkingsverband. In grote lijnen kan 50PLUS zich hierin vinden, vooral omdat de focus ligt op wonen. De heer Hazeleger had het over de economie, maar daar heeft dit voor een groot gedeelte mee te maken. De economie kan in Foodvalley krachtiger worden als er meer woningen komen.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom voor de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde van Muilekom beantwoordt de opmerkingen en vragen:

- Een van de punten die de heer Hazeleger aanreikt over de bodem- en watersturing is met de waterschappen nadrukkelijk aangehaald. De provincie wil eerst kijken naar de leefomgeving en hoe dit ontsloten kan worden. Vervolgens komt de woningbouw. In de verdere uitwerking van de plannen komt men bij de vragen die hij zojuist hoorde stellen. Momenteel wordt de strategie vastgesteld waarbij het een belangrijk punt is dat men met de gebiedsuitwerking aan de gang gaat.
- Op de vraag van mevrouw Lejeune antwoordt hij dat het nu pas spannend wordt omdat het de vraag is waar de 40.000 woningen in Foodvalley gaan landen, en hoe het gebied goed wordt ontsloten. De input is gebruikt bij de discussie bij het BO-MIRT om het Rijk zover te krijgen dat zij ook geld beschikbaar stelt voor de Rijnbrug. Deze verstedelijkingsstrategie gaat over 2030/2040 en de woondeals gaan over de

komende negen jaar. Het bijzondere van de Foodvalley is dat de puzzel samen met Gelderland opgelost moet worden. Dat geldt niet alleen voor deze opgave maar ook de opgave hoe men verder met de landbouw omgaat en hoe men ruimte geeft aan nieuwe perspectieven voor de landbouw. Deze processen zullen in elkaar gaan vloeien want het gaat over de toekomst van het gebied en de boeren.

- De spoorcorridor is een onderwerp dat vanuit Gelderland geagendeerd is. Hierbij komt men vanzelf uit op de versterking van het NS-station Veenendaal- De Klomp. Dit is van belang vanwege de hoeveelheid woningen in de nabijheid. Men loopt hier wel tegen het probleem aan dat het gebied nat is.

Mevrouw Koelewijn vraagt in het vervolg aandacht te hebben voor de spoorcorridor.

De voorzitter meldt dat de SGP nog vragen en opmerkingen had over Wageningen en Rhenen.

Gedeputeerde Van Muilekom ziet de voedselvoorziening meer in het toekomstperspectief landbouw thuishoren omdat dit in het kader van de stikstofaanpak vorm moet worden gegeven. Het perspectief van de landbouw is een onderdeel vanwege de belangrijke functie in het gebied.

De heer Hazeleger antwoordt dat zijn punt was dat dit niet in de reactie stond op de zienswijze. De SGP komt hier in de Staten nog op terug.

Mevrouw Rikkoert geeft aan dat de strategie eerder gezamenlijk is vastgesteld. Dit is aan alle gemeenten voorgelegd ter goedkeuring. De gemeenten konden moties en amendementen indienen. Dat overzicht is in een schema gezet. Rhenen geeft onder andere iets aan over Binnenveld en de agrarische gezinsbedrijven. De SGP gaat hierop terugkomen in een Statenvergadering, waarna er weer een amendement of een motie komt. Zij vraagt hoe hiermee wordt omgegaan en hoe dit verwerkt wordt in de strategie.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat het heel onhandig is om een amendement in te dienen en adviseert om in de vorm van een motie mee te geven op welke punten specifieke aandacht moet komen.

Mevrouw Rikkoert vindt dit helder.

De voorzitter vraagt of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Zij constateert dat hier geen behoefte aan is. Eén partij wil een klein debat en de rest een hamerstuk. Er wordt besloten om hier een klein debat van te maken.

Er volgt een korte pauze.

De voorzitter heropent de vergadering.

12. SB Verkenning Interim Omgevingswetprogramma Faunabeleid en Monitoring

De voorzitter meldt dat dit een eerste stap is ten bate van de actualisering van het Interim Omgevingswetprogramma Faunabeleid en Monitoring. Daarvoor vindt het startgesprek plaats in de commissie op basis van een verkenning die men heeft kunnen lezen. Volgens de werkwijze voor de programma's en projectbesluiten die PS eerder dit jaar heeft vastgesteld geeft men in het startgesprek het volgende aan:

- Komt het beeld dat GS in de verkenning schetsen overeen met het beeld dat PS hebben?
- Zien PS voldoende basis om met dat beeld het Interim Omgevingswetprogramma op te laten stellen? Tot slot kunnen PS aandachtspunten meegeven.

Zij zal de fracties langsgaan voor het beantwoorden van deze vragen.

Mevrouw Van Elteren kan beide vragen met ja beantwoorden maar wil nog wel een aantal aandachtspunten meegeven:

- Als men kijkt naar de onderzoeken over de inzet van verjaagmethoden leest men dat de keuze van de maatregelen vooral wordt bepaald door het gebruiksgemak en de lage kosten, en dat het grootste deel van de gebruikers zelf ook ontevreden is over de effectiviteit van de maatregelen. Daar zit wat GroenLinks betreft een probleem. Er wordt vaak gekozen voor de gemakkelijke en goedkope methodes, zoals de inzet van vlaggen en linten waarvan iedereen weet dat ze niet werken. Het is wel voldoende om voor een schadevergoeding in aanmerking te komen en om te kunnen zeggen dat de alternatieven zijn geprobeerd, om vervolgens op jacht over te gaan als laatste redmiddel. Zij vraagt of de provincie harder kan nadenken over manieren om de grondgebruikers te motiveren andere effectievere middelen te gaan gebruiken zodat men echt schade kan voorkomen. Wanneer men echt wil dat jacht het laatste redmiddel is moet men dan een methode, waarvan men nu al weet dat het effect te verwaarlozen is, niet afschaffen of minder te laten meetellen als verjagingsmiddel?
- Met betrekking tot de monitoring en het onderzoek denkt GroenLinks dat veel geïntensiveerd zal worden, met als doel om bepaalde ontheffingen opnieuw te kunnen aanvragen en overeind te houden. In de beantwoording van de technische vragen van de SGP leest GroenLinks dat er ook op andere manieren naar gekeken gaat worden. Er wordt omschreven dat niet alleen gekeken wordt naar de

schade die een dier doet maar ook naar de positieve effecten van de aanwezigheid van dit dier, zoals bijvoorbeeld een vos die ook ganzeneieren eet. Dit is een ontwikkeling die GroenLinks van harte toejuicht: Het breder kijken naar de rol van het dier in een bepaald systeem en wat de brede effecten zijn van het uit het systeem halen van zo'n dier, of het nu om verjaging of afschot gaat. GroenLinks hoopt dit goed uitgewerkt in het Interim Omgevingsprogramma terug te zien.

- GroenLinks wil verder af van de nulstand, want een nulstandsbeleid op zichzelf is geen doel.

Mevrouw Van Gilse wil een aantal aandachtspunten meegeven:

- Zij is het ermee eens dat het doel moet zijn zo min mogelijk schade en landbouwschade. De VVD hoopt dat het lukt om de juiste informatie in het programma te verwerken zodat er goede kaders komen en een goede onderbouwing om de schade en ontwrichting van biodiversiteit te voorkomen. Men ziet nu dat door het wegvallen van de ontheffingen de biodiversiteit niet meer in balans komt en dat de schade toeneemt. De kern van het natuurbeleid, zoals in de Omgevingsvisie verankerd is, is het centraal stellen van het beschermen en ontwikkelen van de beleefbare natuur en het behouden en herstellen van biologische diversiteit. De VVD staat hier volledig achter.
- Wat betreft monitoring loopt Utrecht kennelijk achter ten opzichte van andere provincies en dit is erg jammer. Zij vraagt wat er in het programma opgenomen en geleerd zou kunnen worden van de andere provincies om die achterstand in te halen.
- In de verkenning wordt aangegeven welke informatie de Faunabeheereenheid monitort en verwerkt in het Faunabeheerplan ter motivatie voor het aanvragen van ontheffingen. Deze ontheffingen worden niet altijd gegeven of houden niet altijd stand bij de rechter. Welke andere informatie moet worden opgenomen in het Faunabeheerplan of in dit programma om de gevraagde ontheffingen te kunnen motiveren zodat zij standhouden?

Mevrouw Stegenga heeft een punt van orde. Bij het punt dat de heer Schipper had opgewaardeerd moesten de fracties heel strak in de lijn van de opwaardering reageren. Zij vraagt wat de overweging is om dit nu anders te doen.

De voorzitter antwoordt dat het hier gaat om een startgesprek en niet om een opwaardering. Zij snapt de vraag want dit is de eerste keer dat dit langskomt.

Mevrouw Stegenga moet dit met haar fractie bespreken.

Mevrouw De Widt meldt dat D66 achter de voorgestelde lijn staat en kan instemmen met het opstellen van dit Interim Omgevingswetprogramma. D66 kijkt vol verwachting uit naar een effectieve invulling van het faunabeleid.

Mevrouw Lejeune meldt dat de PvdA zich kan vinden in de woorden van GroenLinks.

De heer De Heer geeft aan dat de bijdrage van de ChristenUnie een drietrapsraket is met een verzuchting, een vraag en een aandachtspunt:

- Allereerste de verzuchting: De ChristenUnie gaat met grote aarzeling akkoord want het lijkt hen bijzonder lastig om een interim-programma te maken voor faunabeleid en monitoring, vooruitlopend op de herijking van Natuurvisie en Landbouwvisie. Dit lijkt de ChristenUnie praktisch onmogelijk maar hij ziet de urgentie, dus snapt de gekozen route. Daarom geeft de ChristenUnie dit traject het voordeel van de twijfel. Een gewetensvraag is of dit de noodoplossing is van een kat in het nauw of een mooi geitenpaadje.
- Ten tweede is de vraag of vergelijkbare problemen met invasieve exoten meegenomen kunnen worden in deze verkenning. De verkenning gaat vooral over beschermde soorten maar de ChristenUnie ziet vergelijkbare urgente vragen over exoten, niet beschermde soorten, zoals de nijlganzen in ganzengedooogebieden. Hier liggen meekoppelkansen en de ChristenUnie vraagt of die kunnen worden meegenomen.
- Ten derde is het een aandachtspunt of BIJ12 dit aankan, aangezien de provincie nogal leunt op BIJ12. De onderzoeksagenda van BIJ12 is erg vol met urgente kwesties en er ligt veel op hun onderzoeksbord. Een gewetensvraag hierbij is of BIJ12 tijdig alle gegevens kan aanleveren.

Kortom: de ChristenUnie kan de beide vragen met ja beantwoorden maar heeft wel wat aandachtspunten en gewetensvragen.

De heer Van der Steeg snapt de verwarring bij het CDA aangezien de PvdD dit eveneens als een opwaardering op het netvlies had. Gelukkig had mevrouw Van Elteren een goede bijdrage waar de PvdD zich bij aan kan sluiten. Zij had het onder andere over de effectiviteit van de middelen en hoe men de prikkel in de markt zet. Hoe kan men de agrariër stimuleren om met preventieve middelen aan de gang te gaan? Dit is ook een opdracht voor de provincie. De motie van 2011 waarin de PvdD vraagt om in de aanpak van ganzen op zoek te gaan naar preventieve alternatieve middelen, anders dan doding, is unaniem aangenomen. Mevrouw Van Elteren heeft eveneens gevraagd om de jacht niet meer als verjagingstactiek te zien en de PvdD sluit zich hierbij aan. De PvdD

zit evenmin te wachten op de landschappen van angst. Zij hart gaat eveneens open wanneer mevrouw Van Elteren ervoor pleit om af te gaan van de nulstand. Hij zou zeggen: Welkom wild zwijn.

De heer Hazeleger heeft een aantal aandachtspunten:

- Bij de preventieve methoden wordt een hele lijst met dingen genoemd waarvan er veel bekend voorkomen. Bijvoorbeeld de varkens die ganzeneieren moeten gaan opeten is in het verleden uitgebreid onderzocht. De TBO's willen dit niet inzetten vanwege nevenschade en het is alleen een oplossing voor kleine gebieden. Men kan zich dus afvragen hoe effectief dit is.
- Het juridisch houdbaar houden van het faunabeleid wordt wel genoemd maar wat gebeurt hier nu concreet mee? Past dit in de financiële kaders of gaat de provincie meer geld steken in onderzoek? Het grootste knelpunt op dit moment is dat de provincie heel veel onderzoek van Sovon gebruikt en dat Sovon alleen vanaf de weg zaken bekijkt. Volgens de SGP moeten er mensen komen die echt het veld ingaan en daar ook tellen, zeker als men het faunabeleid juridisch houdbaar wil houden.
- Bij de monitoring zit de grootste vraag van de spreker. Men praat hier te vaak langs elkaar heen over wat men precies in kaart wil hebben en hoe men dit wil doen. Spreker leest dat Utrecht achterloopt op andere provincies, maar waar dan en hoe dan? Wat doen andere provincies meer. Daar zit bij de SGP, en wellicht ook bij andere fracties, een informatiebehoefte. Wellicht kan een keer een sessie hierover georganiseerd worden.

Mevrouw Hoek meldt dat 50PLUS alles steunt wat met dieren en fauna te maken heeft. Zij heeft een vreselijke hekel aan geweren en dergelijke, maar soms moet men reguleren. Zij woont zelf in een ganzengebied en daar zijn echt duizenden ganzen. Deze ganzen gaan niet meer weg terwijl zij oorspronkelijk in de winter wel weg horen te gaan. Dat komt omdat de gewassen heel eenzijdig zijn. Zij zou willen meenemen om aan te sturen op wisselende gewassen waardoor de vogels, vooral de ganzen, in de winter een ander gebied gaan opzoeken om daar te foerageren. In sommige weilanden groeit alleen een soort plastic gras en ziet men geen vogels. In sommige weilanden leeft volgens haar niets meer. Zij zou de vraag willen meegeven of men andere soorten grassen kan verbouwen. Het land wordt momenteel heel vaak omgeploegd voor iets anders en vervolgens komt er weer gras waar niets in leeft.

De heer Hazeleger vraagt of mevrouw Hoek het over voetbalvelden heeft.

Mevrouw Hoek antwoordt dat dit inderdaad zo lijkt, maar niet zo is. Op voetbalvelden ziet men evenmin vogels.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Sterk voor de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Sterk denkt dat zij uit dit startgesprek kan opmaken dat er voldoende basis is om te starten met dit Interim Omgevingsprogramma Faunabeleid en Monitoring. De fracties geven een aantal aandachtspunten mee die GS goed zullen bekijken en indien mogelijk mee zullen nemen in het Interim Omgevingsplan. Vervolgens vindt er met de Staten weer een gesprek plaats. Er zijn een aantal expliciete vragen gesteld die zij kort zal nalopen:

- De ChristenUnie vraagt of GS zich als een kat in het nauw voelen. GS willen gewoon een transparant proces starten omdat men in de praktijk aanloopt tegen een aantal kaders die niet kunnen wachten tot de natuur- en landbouwvisie is vastgesteld. De Natuur- en Landbouwvisie is weer afhankelijk van wat er komend jaar wel/niet mogelijk wordt. GS hebben gemeend dat het verstandig is om dit programma op te stellen en zij wil dit niet betitelen als een geitenpaadje.
- Er wordt gevraagd welke meekoppelkansen dit biedt en of de invasie exoten kunnen worden meegenomen. Zij zegt toe dit te gaan bekijken, en als dit niet mogelijk is aan te geven waarom. **(T)**
- Op de vraag van de SGP of het juridisch houdbaar is, en of de provincie hier zelf geld in moet gaan steken, antwoordt zij dat het uiteindelijk vooral aan de partijen die schade leiden is om duidelijkheid te geven wat de kosten daarvan zijn. Het budget van BIJ12 is inderdaad beperkt. Er is wel meer geld nodig om inventieve en preventieve maatregelen te ontwikkelen, maar het is niet zo dat de gezamenlijke provincies dit moeten gaan bekostigen. Hier ligt wel een vraagstuk, maar dit ligt niet onmiddellijk op het bord van de provincie.
- Op de vraag wat de andere provincies meer doen antwoordt zij dat de provincie Utrecht minder ver is omdat de andere provincies verder zijn met de monitoring van de staat van instandhouding. De provincie Utrecht is hiermee bezig maar de andere provincies lopen hierin voor.

Verder waren er veel opmerkingen die GS heeft genoteerd en mee zal nemen in het ontwikkelen van het programma. Hier zullen de Staten op een ander moment weer met elkaar over spreken.

De voorzitter informeert of er vragen zijn.

De heer De Heer vraagt naar de inschatting of Bij12 dit aankan want hun onderzoeksagenda is heel breed met veel urgente vragen.

Gedeputeerde Sterk vindt dit moeilijk te beantwoorden. Er ligt veel op het bordje van BIJ12 en als men kijkt naar ontwikkelingen in het faunabeleid. Omdat de problematiek rondom wolven voor een deel bij BIJ12 ligt, is er een toename van de vraag aan BIJ12. Of dit leidt tot overvragen weet zij niet maar zij zal dit meenemen naar de BAC VP waar over BIJ12 en faunabeleid wordt gepraat. Zij zal ook naar de rol van de provincie hierin vragen, maar zij acht deze rol klein omdat dit eerder ligt bij het Rijk.

De voorzitter concludeert dat dit wordt meegenomen als aandachtspunt. Ten aanzien van het startgesprek zijn de aandachtspunten meegegeven en de vragen beantwoordt. De aandachtspunten komen terug in het verslag. De fracties ontvangen binnenkort een conceptverslag waarmee zij kunnen controleren of hun punten goed zijn verwoord. Opmerkingen kunnen zij aanleveren bij de griffier.

De heer Hazeleger vraagt of er een sessie komt naar aanleiding van de informatiebehoefte voor monitoring, om te peilen waar de behoefte zit.

Gedeputeerde Sterk kan zich voorstellen dat het voor dit dossier in zijn algemeenheid goed zou zijn als de nieuwe Staten zich goed laat informeren over faunabeleid en wat op dit moment de issues zijn. Een van die zaken is de juridische onderbouwing van de ontheffingen en dat het moeilijk is om dit op orde te krijgen. Men heeft er ook mee te maken welke informatie hiervoor nodig is, wat de eventuele kosten zijn en bij wie de verantwoordelijkheid ligt. Zij stelt voor dat de RGW-commissie dit agendeert voor de nieuwe periode zodat dit kan worden meegenomen.

De heer Hazeleger benadrukt dat hij met monitoring het tweede kopje bedoelt: De natuurmonitoring breed.

De voorzitter constateert dat hiermee dit agendapunt is afgerond.

13. SB Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

De voorzitter meldt dat dit is opgewaarderd door GroenLinks en de ChristenUnie en vraagt of zij dit willen toelichten. Er wordt één termijn gedaan.

Mevrouw De Jong wil pleiten voor het burgerinitiatief omdat er niet zoveel burgerinitiatieven zijn van deze reikwijdte en kwaliteit. Het betreft veel kleine projectjes binnen een groter geheel, gericht op aardkundige lagen. De inhoud lijkt okay en sluit aan bij de visie van PARK en het Nationaal Plan Landelijk Gebied. De stichting streeft naar de status van Unesco Global Geopark. Zij kan zich voorstellen en GS volgen dat de provincie op dit moment niet toe is aan een nominatie daarvoor. Dit doet aan de inhoudelijke waarde van de projecten niets af. In de bijlagen staat dat er ook Geoparken zijn die werken vanuit dezelfde filosofie maar geen officiële status nastreven. Zij stelt voor om twee jaar door te gaan met het Geopark zonder het over de status te hebben, en hen meer te ondersteunen. Zij vindt de € 10.000 die is voorgesteld voor het boek heel minimaal. Zij wil over de samenwerking met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug onder de aandacht brengen dat het gebied van de Heuvelrug 25% van het totaalgebied van het Geopark bedraagt. Het Geopark en de Utrechtse Heuvelrug willen samenwerken, maar GroenLinks vindt het jammer om de ondersteuning daarvan afhankelijk te maken.

De heer Van der Steeg hoort mevrouw De Jong zeggen dat de provincie nu nog niet toe is aan een Unesco-status. En hij is nieuwsgierig waarom.

Mevrouw De Jong kan zich voorstellen dat het besluit tot een Unesco-status enige tijd vergt omdat dit een grote voorbereiding en beschrijving van alle hotspots vereist. Zij pleit vooral om dit project nog twee jaar verder te helpen en twee jaar de gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen.

De heer Van der Steeg snapt dit. Wanneer men nu zegt dat scenario 2 een goed idee is wil dat niet zeggen dat het Geopark morgen de Unesco-status heeft. Natuurlijk is dit een heel traject. Er liggen drie scenario's voor, en tussen de regels door hoort hij eigenlijk zeggen dat GroenLinks scenario 2 een beetje afraadt. Dat vindt hij jammer.

Mevrouw De Jong heeft dit niet zo bedoeld. Zij wil een positieve toon zetten door dit project nog twee jaar de volle kans te geven.

Mevrouw De Haan meldt dat het Geopark een inmiddels groots kwalitatief goed burgerinitiatief is dat een zeer groot gebied bestrijkt van de provincie Utrecht. Het betreft een geografisch gebied met aardkundige waarde, monumenten, geosites, hotspots en cultuurlandschappen die in een bijzonder gebied samenkomen. Het betreft een gebied waarin heel veel opgaven van de provincie eveneens samenkomen: Natuur, water, bodem, archeologie, cultuur, militair erfgoed, en zo kan zij nog wel even doorgaan. Het Geopark kan in de ogen van de ChristenUnie een positieve invloed hebben op de ontwikkeling en profilering van de identiteit van de regio, maar ook voor versterking van recreatie, toerisme en de regionale economie. Het Geopark kan ook benut worden als een schakel voor de gebiedsgerichte integrale aanpak en verbinden door samenwerking, synergie en samenhang

in dit gebied, zoals ook door PARK is aangegeven. Het Geopark is ook steeds meer een paraplu van verschillende burgerinitiatieven. De ChristenUnie ziet veel inspiratie en aanknopingspunten en is teleurgesteld over de keuze van GS. De argumenten die ten grondslag liggen aan de keuze vindt de ChristenUnie dun. Risico's en kansen worden wel beschreven, maar dit is mager. De ChristenUnie vindt de beantwoording van vragen niet sterk en soms tegenstrijdig, zeker de vragen over de rol van de provincie. Er staat bijvoorbeeld dat de afweging van kosten, baten en risico's in deze gebieden anders is geweest. Een ander antwoord is dat de bestuurlijke visie van de provincies Drenthe en Groningen niet bekend is. De ChristenUnie kan dit niet rijmen. Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug beslaat veel minder grondgebied dan het Geopark. In de provincie is dit een kleiner gebied dat € 350.000 per jaar ontvangt. De ChristenUnie vindt dit een groot verschil. Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Geopark kunnen elkaar zeker versterken. Zij vraagt of de samenwerking tussen het Nationaal Park en het Geopark als voorwaarde is gesteld bij de bijdrage van de eerste € 10.000. De ChristenUnie is zeker voor samenwerking en vindt dit ook richting de gemeenten en belangrijk signaal, maar de koppeling die hij hierin denkt te lezen komt vreemd over. Zij leest over welwillendheid van GS ten opzichte van toekomstige voorstellen als resultaat van de samenwerking, en vraagt wat er aan richting wordt meegegeven om dit succesvol te laten worden. Tot slot lijkt met de keuze van GS voor scenario 1 de Unesco-status van de baan en de ChristenUnie vindt dit een zeer verstrekkend besluit voor een groot burgerinitiatief als het Geopark, waar waterschappen, gemeenten en maatschappelijke organisaties zich aan verbonden hebben. Zonder de steun van de provincie is het verkrijgen van de Unesco-status in de praktijk niet meer mogelijk. Daarom roepen GroenLinks en de ChristenUnie vandaag GS en de collega-fracties op om deur niet definitief dicht te gooien en verzoeken zij GS om een definitief besluit uit te stellen. Een definitief besluit is nu niet nodig, en daarnaast regeert GS hiermee over zijn eigen graf heen omdat men in het laatste staartje zit van deze Statenperiode. Dit lijkt haar in deze fase niet opportuun, Daarom wil zij graag een reactie van de andere fracties en de gedeputeerde.

De voorzitter vraagt de fracties of er in het verlengde van wat door GroenLinks en de ChristenUnie is gesteld een aanvulling is.

De heer Van der Steeg wil graag reageren op de vraag van de ChristenUnie. Hij vond het een goed betoog dat de PvdD kan steunen. Scenario 2 klinkt aantrekkelijker dan scenario 1. Hij vond het wel moeilijk om erachter te komen waar het exacte verschil zit qua juridische beschrijving. Er wordt gesuggereerd dat hier niet veel verschil in zit, maar dit betwijfelt hij. Hij vraagt of de geohotspots in het gebied ergens zijn opgenomen in bijvoorbeeld een provinciale omgevingsverordening en hoe zij nu al beschermd zijn. Verder sluit de PvdD zich aan bij de oproep van de ChristenUnie.

Mevrouw Hoek meldt dat 50PLUS zich aansluit bij het betoog van de ChristenUnie.

Mevrouw Stegenga geeft aan dat bij scenario 2 staat dat dit nadelen heeft omdat er dan een extra partner gezocht wordt bij de Unesco-status. Zij wil graag van de gedeputeerde horen welke nadelen dat zijn. Is dat recreatie, woningbouw, gebiedsprocessen? En hoe duidt zij dit?

Mevrouw Lejeune vond het betoog van de ChristenUnie mooi. Zij vraagt zich af of hetgeen GroenLinks zegt precies scenario 1 is. Zij hoort hier tegenstrijdige berichten over. Het lijkt een goed idee om het besluit even uit te stellen. Verder was haar in het voorstel niet duidelijk wat de meerwaarde is van een Unesco-status. Het Geopark is een mooi burgerinitiatief waar men volgens haar niet tegen kan zijn, maar waarom moet dit met een Unesco-status ondersteund worden?

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Sterk voor de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Sterk meldt dat er een motie is ingediend met de opdracht om de mogelijkheden van het Geopark voor een Unesco-status te onderzoeken. Het Geopark heeft eveneens herhaaldelijk verzocht om duidelijkheid. Het Geopark is enorm actief, hoopt heel erg op de Unesco-status en wil duidelijkheid of zij kunnen rekenen op de provincie. Deze zaken hebben ertoe geleid dat men vandaag over dit stuk spreekt. In de brief geven GS aan te hebben gekeken wat de implicaties zijn van een Unesco-status en of er voldoende bestuurlijk draagvlak in de provincie is om dit te steunen. Zij wil voorstellen dat het Geopark een fantastisch initiatief is. Hier is geen twijfel over wanneer men ziet wat het Geopark voor elkaar krijgt met de steun van veel partners. De manier waarop zij het verhaal vertellen over de aardkundige kwaliteiten van het Nationaal Park en breder is heel belangrijk voor de provincie en de provincie waardeert dit enorm. Dit hebben GS in de Statenbrief geprobeerd over te brengen. Toch moet men een afweging maken. Om het verzoek om een Unesco-status te kunnen indienen zijn twee provincies nodig omdat het gaat om een landschappelijke en geologische eenheid die doorloopt in Noord-Holland. De spreker heeft hierover herhaaldelijk met de provincie Noord-Holland gesproken en gemerkt dat er daar geen steun is voor de Unesco-status. Daarmee is niet gezegd dat er geen steun is voor het initiatief Geopark. Vervolgens is er een bestuurlijke afweging gemaakt op basis van de gesprekken met de gemeenten in dit gebied en de waterschappen. Spreker heeft moeten constateren dat weliswaar heel veel gemeenten hun handtekening hieronder zetten, maar als het gaat om wat zij inhoudelijk in personele- en financiële zin kunnen leveren de inzet wisselend is en dat er van hen uiteindelijk geen structureel geborgde ondersteuning komt. Wanneer zij dit legt

naast de moeite die het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug kost om gemeenten in personele- en financiële zin te verbinden aan wat er moet gebeuren ziet zij een lijn tussen deze twee zaken. Een derde punt is dat er inhoudelijke vragen liggen bij de gemeenten. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft te maken met een enorme recreatiedruk op de Heuvelrug. En van de redenen van een Unesco-status is het bevorderen van toerisme. Deze gemeente zit hier niet op te wachten, omdat er op dit moment al heel veel recreatiedruk is. Daarnaast werd gevraagd wat de indicaties zijn als Unesco iets moet gaan vinden van de geosites. Een Unesco-status zet het gebied niet op slot, zoals bij de Waterlinie waar feitelijk niets meer mag worden ontwikkeld. Binnen een Unesco-status mag men gewoon doorontwikkelen, maar als een gemeente nieuwe ontwikkelingen wil dan moet Unesco daar ook iets van vinden. Zij heeft bemerkt dat gemeenten daarvoor terugschrikken. Zij benadrukt dat de provincie het initiatief enorm waardeert, maar heeft moeten constateren dat er geen draagvlak is om een Unesco-status in te dienen. De provincie trekt enorm veel taken naar zich toe dus de druk op de provincie is groot. Daarbij heeft de provincie moeite om goede mensen te vinden. De afweging dat deze extra taak te veel is heeft eveneens meegewogen bij het besluit. Om toch te zorgen dat het goede en het enthousiasme behouden blijven heeft GS gemeend dat het goed zou zijn om te verkennen hoe het Geopark en Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug een vorm van samenwerking zouden kunnen vinden, zonder hen op te leggen hoe dit eruit zou moeten zien. De Utrechtse Heuvelrug beslaat 85% van het gebied wat het Geopark beslaat, maar de Utrechtse Heuvelrug zou gaan uitbreiden. Er komt een nieuw beleidskader voor nationale parken en daarmee zal het Nationaal Park een groter geografisch beslag gaan krijgen. Er is gesproken om te kijken of zij kunnen gaan samenwerken met het natuurgebied in het Gooi om zo te kijken of men de samenhang kan aanbrengen. De gedeputeerde heeft aangegeven dat het college bereid is om te kijken hoe de provincie dit eventueel zou kunnen financieren. Zij vindt echter wel dat het initiatief moet liggen bij het Geopark en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. GS zijn bereid om te kijken hoe zij hieraan zouden kunnen bijdragen wanneer het Geopark en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug een idee hebben hoe dit eruit zou kunnen zien, en wanneer hier geen voorwaarden aan zijn verbonden. GS hebben toegezegd € 10.000 bij te dragen voor het boek dat het Geopark heel graag wil maken, maar dit is niet het eindbedrag. Er zijn verder geen bedragen genoemd omdat de spreker eerst wil weten wat het Geopark zelf denkt nodig te hebben en wat zij zelf kunnen. Dit gesprek moet nu gevoerd worden. Op de vraag van de ChristenUnie om dit nog twee jaar de tijd te geven antwoordt de spreker dat dit in deze afweging niets uitmaakt omdat de argumenten die zij heeft neergelegd niets te maken hebben met een te korte tijd om dingen tot stand te brengen. Het heeft gewoon te maken met onvoldoende bestuurlijk draagvlak om dit uiteindelijk te realiseren. De ChristenUnie vraagt de deur niet definitief dicht te gooien. De gedeputeerde heeft de motie met de opdracht de Geopark-status te onderzoeken uitgevoerd en vervolgens na besluitvorming in GS een antwoord gegeven op de vraag die vanuit het Geopark is neergelegd. Het volgende college kan een ander besluit nemen. Dit college bestuurt tot het moment dat er een nieuw college zit en zij wil vasthouden aan de huidige opvatting van het college.

Mevrouw De Haan constateert dat de gedeputeerde haar bestuurlijke afweging afhankelijk heeft gemaakt van wat Noord-Holland heeft gedaan en hoe gemeenten erin staan. Wanneer men andersom had geredeneerd en de gedeputeerde de voortrekker was geweest dan was dit een ander verhaal geweest. Noord-Holland heeft een veel kleiner grondgebied. Dus als Utrecht ja zegt dan zegt Noord-Holland ook ja. Het is ook nog eens zo dat bij PS niets bekend was over het besluit van GS. PS is niet geconsulteerd en zij betreurt dit want men had ook een andere stap kunnen zetten. De ChristenUnie zal dit wegen. Bij het bestuurlijk overleg zitten mensen nu nog aan het Nationaal Park vast en zij lijken te concurreren met het Geopark. Het is daarom goed dat die twee samengaan en de concurrentie eruit valt. Zij denkt dat er dan mogelijkheden komen om beide parken te omarmen. Dat zou juist versterkend kunnen zijn en daarom pleit de ChristenUnie voor het uitstellen van een definitief no go.

Gedeputeerde Sterk merkt op dat er volgens haar twee dingen spelen. De waarde van het Geopark is niet per se afhankelijk van een Unesco-status. Een Unesco-status is natuurlijk een mooie plus maar het Geopark heeft van zichzelf al heel veel waarde en de vraag is wat een Unesco-status hieraan toevoegt. Mevrouw De Haan benoemt dat het argument wordt gebruikt van de provincie Noord-Holland, maar de gedeputeerde heeft bestuurlijk heel nauw met de provincie Noord-Holland opgetrokken en dit nauw afgestemd met GS van Noord-Holland. De spreker heeft ook aangegeven dat dit niet het enige argument is. Er zit ook een vraagstuk rond het bestuurlijk draagvlak in de provincie en de capaciteit van de provincie zelf. De spreker denkt dat het versterkend kan zijn als er een soort gedeelde visie gaat komen tussen het Geopark en Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug. Dit kunnen nog steeds twee entiteiten blijven waarbij gekeken wordt hoe zij elkaar kunnen versterken. Uiteindelijk is veel van wat zij samen onderschrijven een gedeelde visie over de Utrechtse Heuvelrug. Het college heeft uiteindelijk gekozen voor dit scenario omdat het onvoldoende steun ziet om dit door te zetten naar Unesco-status, maar wel de waarde van het Geopark alle ruimte wil bieden en als provincie ondersteunend en faciliterend wil zijn.

De heer Van der Steeg merkt op dat in het stuk wordt gesuggereerd dat scenario 1 en 2 eigenlijk neerkomen op dezelfde bescherming. Hij hoort de gedeputeerde zeggen dat het wat de provincie betreft niet per se een Unesco-status hoeft te zijn. Daarom is de vraag die hij net stelde heel relevant want Unesco vraagt dat de geohotspots

worden beschermd. Hij vraagt of de geohotspots bij de provincie al geland zijn in een bepaalde beschermingsstatus. Hij denkt dan bijvoorbeeld aan een Provinciale Verordening.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat zestien van de zeventien hotspots al beschermd zijn.

14. [SB Realiseren natuurcompensatie op voorraad op locaties Valkenheide en Autenasekade](#)

De voorzitter meldt dat deze Statenbrief is opgevaarderd door de SGP. Het gaat over het realiseren van natuurcompensatie op voorraad op de locaties Valkenheide en Autenasekade. Zij vraagt of de SGP dit nog wil inleiden. De SGP vindt dit niet nodig vanwege de geringe spreektijd.

Gedeputeerde Sterk meldt dat de SGP het heeft over de juridische risico's en dat deze fractie een goede toelichting wil hebben op basis van de praktijk in Noord-Brabant en Gelderland. In de tijd tussen het indienen van de technische vragen en de beantwoording is het GS niet gelukt om hier goed onderbouwde toelichting voor te maken. Zij hoopt dat de heer Hazeleger dit begrijpt en genoeg neemt met haar toezegging dat zij dit zal doen toekomen. (T)

Zij begrijpt dat er zorgen zijn over welk juridisch risico de provincie precies loopt. Wat de provincie doet is niet volgens de letter van de wet, maar in de geest van de wetgeving. De provincie probeert zo spoedig mogelijk natuur te realiseren. Bij bos duurt het heel lang voordat er een nieuwe boom groeit en er een nieuw bos is ontwikkeld. Dat is de achtergrond van wat de provincie wil. Stel dat de rechter zegt dat het niet mag dan is er geen compensatiebos en moet de provincie een andere plek zoeken waar hij bos kan compenseren nadat de ingreep heeft plaatsgevonden, maar in dat geval is er wel een mooi stuk grond voor het Strategisch Bosbeleid gerealiseerd. Zij vindt dit een vrij praktische benadering van de mogelijke juridische consequenties die volgens haar relatief beperkt zijn.

De heer Hazeleger is blij met de toezegging en ziet dit tegemoet. Het juridische risico heeft hij aan de kaak gesteld en dit vindt hij voor nu voldoende.

De voorzitter rondt hiermee deze opwaardering af, inclusief de toezegging van de gedeputeerde om hier schriftelijk op terug te komen.

15. [Memo Update Motie M32 Agrarisch Natuurbeheer](#)

De voorzitter vraagt of de SGP hier een toelichting op wil geven en constateert dat de SGP dit niet nodig vindt.

Gedeputeerde Sterk heeft bekeken wat er precies is gewisseld bij de motie en meldt dat dit een eerste update is van hoe men daarnaar kijkt. Het is heel erg toegespitst op de ANLB zelf. De vraag van de SGP is veel breder en betreft hoe men agrariërs kan inzetten bij natuurbeheer, met in het achterhoofd welk verdienmodel voor agrariërs hier potentieel zou uitkomen. Zij begrijpt de vraag heel goed en geeft aan dat zij met deze mindset naar al deze programma's kijkt. Vanochtend is in een overleg over Groen Groeit Mee afgesproken om te kijken welke bezwaren agrariërs en de collectieven hadden om niet te ondertekenen, welke belemmeringen zij tegenkomen en wat de provincie hieraan zou kunnen doen. Dit komt tegemoet aan de wens van de SGP. Bij de Groene Contour zijn subsidie-instrumenten opengesteld die dit ook mogelijk moeten maken. Zij is zich zeer bewust van de noodzaak die men Statenbreed voelt. Zij zal PS hiervan op de hoogte houden in alle debatten die nog gaan komen.

De heer Hazeleger bedankt de gedeputeerde voor de toelichting. Dit staat niet zo in het memo maar de SGP vindt het goed wanneer de breedte nog steeds in de uitleg van de motie zit. De SGP is heel benieuwd en kan bijna niet wachten op de uitwerking van de motie. De komende periode zal de SGP dit nauwlettend in de gaten houden.

16. [SB duiding rapport Remkens & Memo Provinciaal Gebiedsprogramma](#)

De voorzitter meldt dat dit is opgevaarderd door de SGP en de VVD en vraagt of zij dit willen toelichten.

Mevrouw Van Gilse meldt dat dit een memo is als reactie is op het rapport van Remkens, dat op de meeste vlakken aansluit op het rapport en de kabinetsbrieven daarover. Remkens benadrukt continu hoe belangrijk het is om samen met de agrariërs deze opgave aan te pakken. Onder de agrariërs is het rapport best goed gevallen, maar toch heeft het Stikstofcollectief in de provincie gekozen om niet meer aan tafel te willen zitten. Daarom wil zij dit memo opwaarderen en vragen of er zaken zijn waar de provincie nog meer kan aansluiten op het rapport van Remkens om het Stikstofcollectief weer aan tafel te krijgen, met de nadruk op de PAS-melders. Daarnaast staat vaak in het rapport dat de stikstofaanpak samen moet gebeuren met alle overheden. De Staten heeft zich hier vorige week over uitgesproken waarbij naar voren kwam dat er mogelijk afstemmingsgesprekken met het Rijk zijn geweest. Zij vraagt of er inmiddels duidelijkheid is in hoeverre dit is gebeurd.

De heer Hazeleger geeft aan dat het Stikstofcollectief zich heeft teruggetrokken. De SGP en de VVD vonden de Statencommissie RGW een geschikt moment om te bespreken hoe men het Landbouwcollectief weer aan tafel

krijgt. De voorwaarden van het Stikstofcollectief lijken redelijk, maar het is voor de gedeputeerde natuurlijk heel ingewikkeld omdat sommige dingen door de minister geleverd moeten worden. Daarmee wil de spreker meteen de vraag stellen hoe de gesprekken lopen met de minister en wat zij allemaal moet leveren. Ten tweede zitten de Staten straks in een hele spannende fase omdat men in de periode tussen januari en juli van agenda naar programma gaat. Hij is benieuwd hoe PS in die periode betrokken kunnen worden en kaderstellend bezig kunnen zijn.

De voorzitter meldt dat de bespreking in één termijn wordt gedaan omdat het een Statenbrief betreft. Zij informeert of er opmerkingen of vragen zijn vanuit de andere fracties in lijn met de opwaardering.

Mevrouw Stegenga merkt op dat er een goede sessie is geweest over stikstof. Zij vindt het fijn dat men in januari met elkaar om de tafel gaat. Het CDA heeft grote zorgen om de natuur maar ook om de PAS-melders. Uit deze stukken komt duidelijk naar voren dat allen hier de verantwoordelijkheid voor voelen. Het is goed om te merken dat er landelijk beweging lijkt te ontstaan om de PAS-melders beter tegemoet te komen en stikstofruimte vrij te maken. De wijze waarop dit gebeurt is weer een andere discussie waar men het een andere keer misschien over kan hebben. De vraag van de spreker sluit aan bij de vraag van mevrouw Van Gilse: Kan de gedeputeerde iets zeggen over de samenwerking met het Rijk en de toekomst daarin; en het afstemmen van de spelregels naar aanleiding van de motie van vorige week.

Mevrouw De Widt sluit zich aan bij de vragen van de heer Hazeleger. Zij wil graag zeker weten dat men 11 januari hierover verder praat.

De voorzitter antwoordt dat dit het voornemen is. Zij geeft het woord aan gedeputeerde Sterk.

Gedeputeerde Sterk merkt op dat men wellicht op 11 januari ook over andere dingen praat die men nu nog niet weet. Zij heeft bij het Stikstofcollectief aangegeven dat zij niet zomaar kan doen wat het Stikstofcollectief vraagt. Er is nu eenmaal de redenatie dat stikstof eerst naar de natuur moet om ervoor te zorgen dat er uiteindelijk weer vergunningen kunnen worden verleend. Wat de provincie betreft gaan die vergunningen in ieder geval in eerste instantie naar de PAS-elders toe. Dat is ook wat Remkens in zijn voorstel schrijft: Eerst natuur, dan PAS-melders en daarna de grote openbare projecten. Hiermee zal de provincie rekening houden bij de inrichting van de stikstofbanken waar men momenteel mee bezig is. De spreker hoopt dit begin volgend jaar bij PS onder de aandacht te brengen. Met betrekking tot de vraag over de samenwerking met andere overheden meldt de gedeputeerde dat zij PS al eerder heeft geïnformeerd dat er sporadisch ambtelijk contact is geweest maar dat men nooit formeel bestuurlijk in positie is gebracht. De provincie heeft uit de krant moeten vernemen dat Rijkswaterstaat de boerderij uiteindelijk heeft gekocht. Zij constateert hieruit dat er een verschil van inzicht bestaat vanuit Rijkswaterstaat en de provincie over hoe men hiermee omgaat. Daarom heeft zij, met de motie die de Staten de vorige week heeft aangenomen, contact gezocht met de minister van Natuur en Stikstof en de minister van Infrastructuur en Waterstaat. De ministers hebben haar vrijdag teruggebeld en er is afgesproken om op korte termijn het gesprek te gaan voeren over dit dossier, waarbij de gedeputeerde een aantal technische vragen wil stellen over wat Rijkswaterstaat wel kan en de provincie blijkbaar niet. Ook zal zij trachten te komen tot goede afspraken want het kan niet zo zijn dat de overheden tegenover elkaar staan terwijl zij met elkaar een enorme ingewikkelde klus te klaren hebben. Men moet elkaar dan geen vliegen af gaan vangen over wat er mis is gegaan, maar vooral vooruitkijken hoe men met elkaar dit proces snel kan rechttrekken. De minister van Natuur en Stikstof was het daar ook helemaal mee eens en de spreker heeft aangegeven dat dit voor haar een belangrijk punt is. De minister heeft natuurlijk al een motie die zij moet gaan uitvoeren rondom de schotten tussen de NOx en de NH3, en wie weet waar dit toe gaat leiden. De gedeputeerde heeft dit in ieder geval direct geagendeerd in Den Haag, na aanvraag van de Staten. Dit wordt vervolgd.

Mevrouw Van Gilse bedankt de gedeputeerde. Zij vindt het fijn om te horen dat er een afspraak gaat komen met de minister. Het is belangrijk om als overheden samen in deze opgave te staan. Zij vraagt of de gedeputeerde verder kan duiden wat het sporadisch contact inhoudt.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat er ambtelijk sporadisch contact is geweest met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat is op veel fronten actief. Zij heeft ook met Rijkswaterstaat te maken over de uiterwaarden waar zij een actieve rol hebben. Zij heeft geconstateerd dat er formeel bestuurlijk nooit een overleg is geweest. Dit is volgens de gedeputeerde nodig om te voorkomen dat men elkaar in de wielen gaat rijden. Daarom wil zij dit op korte termijn bespreken, vooral omdat de gevoeligheid groot is dat Rijkswaterstaat blijkbaar wel in staat is stikstofruimte te verwerven, terwijl het bij het Rijk blijkbaar niet lukt om PAS-melders te legaliseren. Dat is volgens haar een pijnpunt waarom dit zo gevoelig ligt en men moet dit met elkaar bespreken omdat men met elkaar als één overheid een rol heeft om dit te gaan regelen.

Gedeputeerde Sterk meldt dat de SGP vraagt hoe men verder moet gaan. Het is ingewikkeld omdat er van haar een aantal zaken worden gevraagd waarvoor zij niet aan de lat staat maar het Rijk. Ook zijn er een aantal dingen waar zij niet onderuit kan als het gaat om handhaving, aangezien men in een rechtsstaat leeft. Zij heeft tegen de

Staten gezegd dat zij haar uiterste best zal doen om te voorkomen dat het zover moet komen dat men echt moet gaan handhaven, aangezien zij van mening is dat de Rijksoverheid een fout heeft gemaakt. Het is wrang wanneer een ondernemer hier slachtoffer van wordt en de provincie de handhaving moet uitvoeren. PS mogen haar erop aanspreken dat zij alles op alles gaat zetten om te voorkomen dat de provincie Utrecht in zo'n situatie terecht komt. Het Stikstofcollectief vraagt haar om dit te garanderen maar dat kan zij niet. De spreker wil heel graag met hen verder maar zij kan geen definitief antwoord geven op deze vraag. Dit maakt het lastig. Tegelijkertijd merkt zij dat er boeren zijn die wel in gesprek willen en dat de processen beginnen te lopen. Zij heeft al de Vijfheerenlanden genoemd. Bij de Waardassackerpolder lopen eveneens processen, en er gaan meer processen lopen. De gedeputeerde wil dit omarmen omdat zij hard de kennis, visie en expertise van de boeren nodig heeft om dit proces tot een goed einde te brengen. Zij hoopt dat het Stikstofcollectief nog eisen stelt waarin zij wel iets kan betekenen. De provincie doet al een aantal zaken met hen want zij zijn betrokken bij de PAS-melders en bij het formuleren van nieuwe bedrijfsmodellen. Er zijn dus echt wel zaken waarin de provincie wel met hen optrekt. De formele positie aan de gebiedstafels wil het Stikstofcollectief echter nog niet innemen.

Mevrouw van Elteren zag in de agenda van Caring Farmers dat er op 25 november een gesprek is tussen Caring Farmers en de gedeputeerde. Misschien zitten daar boeren tussen die graag met liefde meedenken over dit soort dingen.

De heer Hazeleger is benieuwd hoe de gedeputeerde de afwezigheid van het Stikstofcollectief gebruikt in de gesprekken met de minister. Wanneer de gedeputeerde met de minister aan tafel zit zou zij kunnen aangeven dat de provincie met de gebiedsprocessen aan de gang wil, maar dat er eisen worden gesteld waar de minister voor aan de lat staat, waardoor de provincie niet verder komt.

Gedeputeerde Sterk antwoordt dat zij dit zeker inbrengt. Gisteren en maandag was er een overleg met de minister. Niet alleen zij, maar door alle provincies, en vooral Overijssel, wordt dit keer op keer bij de gesprekken met de minister ingebracht. Tevens hebben de provincies uitgesproken dat zij ook een perspectief voor de landbouw nodig hebben. De provincies vinden dit een randvoorwaarde om de processen tot een goed einde te kunnen brengen. Dat soort gesprekken hebben de gedeputeerde en de andere provincies continu, niet alleen met de minister van Natuur en Stikstof maar ook met de minister van Infrastructuur en Waterstaat. De spreker begrijpt dat PS hier zo goed mogelijk bij betrokken willen worden. Het is voor de gedeputeerde soms lastig om PS tijdig te informeren omdat er nog veel onduidelijkheid is. Spreker wil absoluut toezeggen te bekijken op welke manier zij PS mee kan nemen en hoe zij hen de mogelijkheid kan geven om ergens iets van te vinden. De spreker zegt toe dat zij met een memo komt met een planning welke dingen er van de provincie de komende periode worden gevraagd, hoe PS hierbij betrokken wordt en of dat vanuit de kaderstellende rol van de Staten is. **(T)** Dit kan de volgende commissievergadering of op een ander moment worden besproken. Er zijn echter nog veel mitsen en maren omdat men niet zeker weet hoe de processen gaan lopen.

De voorzitter meldt dat dit een mooi sluitstuk is. Wellicht kan dit ook op 11 januari worden meegenomen.

Gedeputeerde sterk zegt toe dat het memo voor de infosessie van 11 januari 2023 bij PS is. **(T)**

De voorzitter meldt dat dit de laatste commissievergadering was in dit kalenderjaar. Begin januari ziet men elkaar weer terug. Er is nog één commissievergadering te gaan in deze samenstelling.

De voorzitter bedankt allen voor de aanwezigheid en sluit de vergadering.

Toegevingen

12.

SB Verkenning Interim Omgevingswetprogramma Faunabeleid en Monitoring

Gedeputeerde **STERK** zegt toe te bekijken welke meekoppelkansen het Interim Omgevingswetprogramma biedt en of de invasieve exoten kunnen worden meegenomen.

14. **SB Realiseren natuurcompensatie op voorraad op locaties Valkenheide en Autenasekade**

Gedeputeerde **STERK** zegt toe een onderbouwde toelichting na te sturen van de juridische risico's voor de natuurcompensatie op voorraad op basis van de praktijk in Noord-Brabant en Gelderland.

16.

SB Duiding rapport Remkens & Memo Provinciaal Gebiedsprogramma

Gedeputeerde **STERK** zegt toe dat zij met een memo komt met een planning welke dingen er de komende periode van de provincie worden gevraagd, hoe de Staten daarbij worden betrokken en of dat ook vanuit de kaderstellende rol van de Staten is.

Gedeputeerde **STERK** zegt toe dit memo voor 11 januari 2023 bij PS neer te leggen zodat het bij de infosessie kan worden betrokken.